

EDITATĂ DE FEDERAȚIA ROMÂNĂ DE SAH

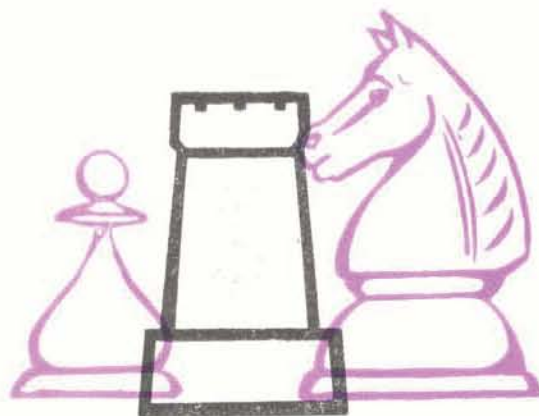

Ceea ce reprezintă imaginea de pe coperta noastră nu este un fotomontaj. Ci o fotografie reală, surprinsă în marea sală de joc a ultimei Olimpiade, acolo unde în fața unui eșichier gigant se strîngeau grupuri de spectatori, pentru a urmări partidele centrale ale rundelor. Și iată că nu numai iubitorii de saș versați, cu ani de experiență în urmă, erau obișnuiții originalei table de

demonstrație, ci și tineri sașiști, unii chiar foarte tineri, cum sînt cei din instanțaneul pe care-l publicăm. Tocmai față de aceștia, reprezentanți ai viitoarei generații a șahului, forul de specialitate arată un deosebit interes. La ultimul Congres al F.I.D.E. a fost instituită o Comisie specială, purtînd o denumire foarte semnificativă: SAHUL ȘI ȘCOALA. Amănunte, în paginile Revistei.

ÎN ACEST NUMĂR:

- **Congresul F.I.D.E.** ● **FESTIVALUL ȘAHULUI JUVENIL LA TIMIȘDARA** ● *Interviu cu prof. univ. D. Drimer* ● **AL DOILEA MECI KARPOV-KASPAROV** ● **MIHAI ȘUBĂ DIN NOU ÎNVINGĂTOR** ● Punct final în „interzonale” ● **ȘAH PRIN CORESPONDENȚĂ** ● **NOTE TEORETICE—STUDII ȘI PROBLEME—COMBINAȚII**

Proletari din toate țările, uniți-vă!

REVISTA
ROMÂNĂ
DE

SAH

10

1985

Redacția și administrația :

Str. Vasile Conta nr. 16

Sectorul II — București

Telefon : 11 50 59

Căsuța poștală nr. 21

Abonamente pentru străinătate

„ROMPRESFILATELIA“

— Sector export-import presă —

P.O. Box 12—201,

telex 10 376 presfir

București, Calea Griviței

nr. 64—66

ANUL 60 (36 SERIE NOUĂ) • FONDATĂ ÎN ANUL 1925

EȘALONUL SECUND

Drumul foarte scurt al echipei I.T.B. în „Cupa campionilor europeni“, eliminată — la București! — chiar din primul tur de o formație olandeză (Eindhoven), cu nume șaliste mai puțin sonore în alcătuirea ei, invită la unele meditații care trebuie să depășească tradiționalul cadru al explicațiilor și scuzelor de rigoare, atât de obișnuit la noi. Cum a pierdut campioana noastră (pornită mare favorită!) se știe. Întrebarea este: DE CE?

Răspunsul trebuie căutat, după părerea noastră, nu atât în desfășurarea propriu-zisă a meciului la care ne referim, ci într-o situație care persistă cronic în șahul românesc. Și anume: valoarea încă scăzută a eșalonului secund, a jucătorilor pe care (propriu sau impropriu...) îi socotim de **forță medie**. Constatarea nu privește doar echipa campioană I.T.B., ci este valabilă pentru toate formațiile noastre fruntașe. Diferența de valoare competitivă dintre un grup de 5—6 jucători (care au alcătuit un „team“ clasat pe locuri fruntașe la Olimpiadă și calificat direct în finala „Cupei Mondiale“) și ceilalți din urma lor este nepermis de mare.

„**Nouă** — cum, spiritual, dar și... amar, afirmă un cunoscut antrenor — nu ne convin competiții pe echipe în care se joacă la mai mult de 4 mese!“. Pentru că, adăugăm noi, după aceste 4 sau 6, „hiatusul“ este foarte mare. O bună și mai veche parte de vină o poartă, desigur, și regulamentul campionatului nostru pe echipe (6 seniori, 2 senioare, un junior și o junioară) în care succesul sau eșecul este decis în proporție de 40% la mesele feminine și la cele de juniori și junioare. Sesizând această situație, secțiile fruntașe de șah sînt permanent preocupate de întărirea meselor feminine și ale celor de juniori și junioare care — nu odată — au decis campioana, echipele promovate sau retrogradate. Deviza aproape universală a devenit, „**Să pierdem strîns la bărbați, urmînd ca fetele și copiii să recupereze handicapul...**“. Din păcate, în competițiile oficiale, cum este și „Cupa campionilor europeni“, se joacă fără fete, juniori și junioare. Astfel, întîlnirea cu Eindhoven s-a pierdut la mesele 5 și 6, unde bucureștenii au realizat 1 punct din 3!

Toate acestea demonstrează în mod elocvent că dacă avem într-adevăr o reprezentativă națională puternică, aptă de rezultate superioare, echipele noastre de club suferă încă de neomogenitate, rezervele lor de jucători arătîndu-se insuficiente.

Un aspect, altminteri cunoscut, dar care a dat prea puțin de gîndit tehnicienilor șahului nostru satisfăcuți, se pare, cu succese „de eprubetă“. Poate că de acum înainte...

Valeriu CHIOSE

FESTIVALUL ȘAHULUI JUVENIL

Continuînd seria competițiilor șahiste dedicate Anului Internațional al Tineretului, a fost rîndul Timișoarei de a fi gazda unui turneu juvenil de o deosebită anvergură. În prima decadă a lui septembrie, în orașul de pe Bega s-a desfășurat Festivalul Internațional pentru juniori, în excelența organizare asigurată de F. R. Șah C.J.E.F.S. Timiș (prin Comisia județeană de șah, prezidată de prof. univ. dr. Pius Brinzeu), Clubul sportiv școlar nr. 1 (director prof. Blaiet) și clubul de șah Medicina Timișoara. Au luat parte 116 jucători și jucătoare din 7 țări, cu un total de 33 participanți de peste hotare.

Frumos s-au comportat junioarele noastre, în turneul feminin, disputat pe distanța a 9 runde (sistem elvețian). Primele două locuri au fost ocupate în ordine de **Otilia Ganț** (C.S.S. 1 Timișoara) și **Smaranda Boicu** (Metalul București), ambele cu 7½ p. urmate de poloneza **Danuta Klusek** și **Liliana Sușnea** (A.E.M. Timișoara) — 6½ p., **Irina Candea** (C.S.S. 1 București) 6 p. La masculin, în grupa juniorilor mici (16 ani), de asemenea egalitate pe primele locuri, **Th. Neumark** (R.F.G.) și **Vi. Tomescu** (C.S.S. Ploiești), împărțind victoria, cu 7½ p. Au urmat **Cl. Zetocha** (C.S.S. Arad) și **I. Ciocoianu** (C.S.S. Brașov) — 6½ p. Oaspeții au avut câștig de cauză la juniorii mari (20 ani), unde au ocupat pozițiile fruntașe: **Vi. Deze** (Iugoslavia) și **O. Gschnitzer** (R.F.G.) — 7½ p., **C. Hoge** (C.S.S. Brașov), **A. Biro** (Ungaria) și **D. Sakac** (Iugoslavia) — 6 p.

NOII NOȘTRI CAMPIONI DE JUNIORI

Tot în zile de început de toamnă s-au disputat, la Eforie Nord și Băile Herculane, finalele campionatelor naționale pentru juniori și junioare. Iată prezentele pe „podium“ în ordinea categoriilor de vîrstă: JUNIORI I băieți — 1. **Laurențiu Kiss** (Locomotiva București) 9½ p (din 13); 2—3. **Al. Constantin** (Petrolul Ploiești), 1. **Cosma** (A.E.M. Timișoara) 9 p; fete — 1. **Cristina Bădulescu** (I.T.B.) 10 p (12); 2. **Mălina Nicoară** (C.S.S. Ploiești) 9½ p; 3. **Iuliana Olărașu** (C.S.S. Unirea Iași) 8 p. JUNIORI II — 1. **Bela Takacs II** (Metalul București) 10½ p (13); 2. **D. Vlad** (C.S.S. 1 București) 9½ p; 3. **Vi. Tomescu** (C.S.S. Ploiești) 9 p; 1. **Viorica Ursuleac** (Calculatorul Bucu-

rești) 10 p (13); 2. **Georgeta Ruță** (Danubiana București) 9 p; 3. **Idilko Kun** (C.S.M. Cluj-Napoca) 8 p. JUNIORI III — 1. **Dan Zoller** (C.S.S. Unirea Iași) 9½ p (13); 2. **A. Ciocără** (Petrolul Ploiești) 9½ p; 3. **D. Moldovan** (Sparta Mediaș) 9½ p; 1. **Luminița Radu** (Calculatorul București) 11½ p (13); 2. **Magdalena Mateescu** (C.S.S. Drobeta Tr. Severin) 9 p; 3. **Gențiana Voinescu** (C.S.S. Sibiu) 9 p. COPII — 1. **Ranko Szuhanek** (C.S.S. Timișoara) 10 p (11); 2. **A. Istrățescu** (Politehnica București) 10 p; 3. **G. Schwartzman** (Calculatorul București) 8 p; 1. **Joana Morariu** (C.S.S. Unirea Iași) 10 p (11); 2. **Virginia Savu** (C.S.S. Tg. Mures) 7½ p; 3. **Simona Tufă** (Oțelul Galați) 7 p.

START PIERDUT ÎN „C.C.E.“

Echipele noastre, formația I. T. București, n-a reușit să treacă de primul tur, în competiția continentală inter-cluburi „Cupa campionilor europeni“. Întîlnind la București, în zilele de 15—17 septembrie, echipa S. V. Eindhoven, reprezentanta Olandei, jucătorii noștri au cedat la două puncte diferență, după un meci dirz disputat în care șansa a suris oaspeților. Iată stenograma întîlnirii:

S. V. EINDHOVEN — I.T.B.

Scheeren
Cuijpers
Kuijpers
Douven
Welling
Grooten
Van Mil

½
0
½
1
½
1
3½

— Gheorghiu
— Bărbulescu
— Pavlov
— Ștefanov
— Armaș
— Savin
— Reicher

½
1
½
0
½
0
2½

7

5

ȘAHUL — ANCORAT ÎN CONTEMPORANEITATE

Interviu cu prof. univ. **DOLFI DRIMER**
delegatul României la ultimul Congres F.I.D.E.

Între 24 august și 1 septembrie, la Graz (Austria) s-au desfășurat lucrările Congresului anual al Federației Internaționale de Șah. Țara noastră a fost reprezentată de profesorul universitar dr. **Dolfi Drimer**, maestru internațional, membru al Biroului F. R. Șah.

Printre numeroasele hotărâri adoptate cu acest prilej, mai multe oferă prilej de satisfacție mișcării șahiste românești. Astfel, titlurile de mare maestru au fost acordate jucătoarelor românce **Margareta Teodorescu** și **Maria Albuleț**, iar cele de maestru internațional tinerelor noastre șahiste **Gabriela Olărașu** și **Cristina Bădulescu**. Jucătorii **Sergiu Grünberg**, **Dorel Oltean**, **Iulius Armaș** și **Ervin Mozeș** au primit titlurile de maestri internaționali, iar **Dumitru Anișoae**, **Mihail Marin**, **Valeriu Nicolaide**, **Marian Miluț**, **Ion Zarcu**, **Mircea Sergiu Lupu** și **Gabriela Olteanu** pe cele de maestri F.I.D.E.

Cu același prilej, prof. univ. **Dolfi Drimer** a fost ales vicepreședinte al Comisiei șah-scoală din cadrul F.I.D.E.

— Iubitorii de șah din țara noastră sînt interesați de a afla în amănunt tematica și conținutul lucrărilor care au stat pe ordinea de zi a celui de-al 56-lea Congres F.I.D.E. Vă invităm, ca participând la dezbaterile forului șahist internațional, să ne faceți o succintă prezentare a acestora.

— Mai întîi, cîteva repere de ordin general. Fără îndoială, asistăm, în zilele noastre, la o nouă explozie a șahului. Aș situa-o, pe scara istoriei acestui milenar joc, ca o treaptă definitorie în structuralizarea sa, o etapă decisivă în drumul ce-l străbate spre desăvîrșire. Important de reținut este faptul că perioadele de înflorire ale șahului sînt legate nemîjlocit de progresul plenar al umanității, integrîndu-se în curbele ascendente ale creației tehnico-științifice. La începutul mileniului nostru, șahul a fost asociat, pe drept, cuceririlor înregistrate de științele matematice. Apoi, după ani de stagnare, el a reînflorit sub soarele Renașterii. Iar în secolele XVIII și XIX, cînd lumea a cunoscut primele binefaceri ale științei și tehnologiei moderne, iată că și „sportul minții” s-a afirmat cu tot mai multă pregnanță. Azi, omenirea s-a maturizat, cuceririle științei au ajuns la un nivel fără precedent și totodată șahul urcă spre culmi. Nevoia de gîndire a omului de astăzi se materializează și prin atracția sa irezistibilă către acest sport al intelectului, excelent instrument de

ocupare a timpului liber în viața semenilor noștri. Șahul — sport prin excelență al omului modern. Iată, cred eu, o bună definiție a întregii noastre probleme.

— Cum se reflectă toate acestea în activitatea curentă a Federației internaționale de șah?

— F.I.D.E. a ajuns să cuprindă sub egida ei, astăzi, 124 de țări din toate continentele, ceea ce o așează în rîndul celor mai largi organizații sportive existente în lume. Șahul continuă să se dezvolte în ritm rapid, cucerește noi adepți, interesează mase tot mai largi ale opiniei publice, pe întreg globul. În Europa, de pildă, se poate spune că în fiecare zi a anului începe o nouă competiție importantă de șah, avem 365 de turnee pe an! Dar și celelalte continente sînt tot mai mult atrase în activitatea șahistă. Aceasta începe să prolifereze în Africa, iar în America de Sud șahul este considerat indeobște ca fiind sportul nr. 2, după fotbal. Țări cu tradiție în jocuri de imaginație și calcul, cum este China, redescoperă acum șahul, îl consideră ca un bun cultural al lor. Sînt fapte caracteristice, care ilustrează noua înflorire a disciplinei noastre, despre care am vorbit.

— În același context, puteți să ne precizați cum își manifestă prezența, în această vastă arie de activitate, șahul românesc?

— În primul rînd, trebuie subliniat faptul că, la acest Congres, aportul pe care-l aduce țara noastră la dezvoltarea mișcării șahiste mondiale a țesut, cu țările, în evidență. Aceasta s-a materializat și prin acordarea de noi titluri și clasificări superioare șahiștilor români. După cum se știe din presă, titlul de mare maestru a fost obținut de două cunoscute șahiste ale noastre, dr. **Maria Albuleț** și **Margareta Teodorescu**, recunoaștere a meritelor în întreaga lor activitate dusă pe tărîmul șahului, ca și pentru cucerirea medaliei de argint, în cadrul reprezentativei României, la prima ediție a Campionatului mondial feminin pe echipe, desfășurat în 1957. De atunci, această competiție, a cunoscut un succes crescînd, iar șahistele românce au repetat de încă 4 ori performanța obținută „în premieră” de **Margareta Teodorescu** și **Maria Albuleț**, care astăzi se văd răsplătite cu recunoașterea valorii lor înalte. Titlurile de maestri. De remarcat că, alături de aceste jucătoare consacrate, au mai primit prețioase titluri de maestru internaționale și alte două reprezentante ale șahului nostru, tinerele **Gabriela Olărașu** și **Cristina Bădulescu**. Un fapt semnificativ, cu caracter de simbol. Apoi, să reținem că în rîndul noilor maestri internaționali se află și actualul campion al țării, **Sergiu Grünberg**. În totalurile de jucători posedînd azi clasificări ale F.I.D.E., federația noastră este

foarte bine situată, cu un loc 4 la feminin și 16 la masculin. Și, ca o nouă recunoaștere a locului pe care-l ocupă România în șahul internațional, ne-a fost acordată, de către Congres, organizarea viitoarei ediții a Campionatului european de juniori, rezervat jucătorilor până la 20 de ani. Această importanță competiție juvenilă va avea loc, anul viitor, în țara noastră.

— Am aflat din relatările agențiilor de presă că, la Graz, un loc important în cadrul lucrărilor l-a ocupat problema răspîndirii șahului în mediul școlar. De asemenea, știm că dv., prof. univ. Dolfi Drimer, ați fost ales vicepreședinte al Comisiei șah-școală din cadrul F.I.D.E.

— Este exact. Comisia șah-școală a Federației internaționale se dovedește una dintre cele mai active și de perspectivă. Fapt explicabil, fiindcă școala a fost, întotdeauna, un mediu extrem de propice pentru dezvoltarea șahului. Mai mult, aceasta se dovedește — prin prisma unor cercetări recente — drept o disciplină ajutoare deosebit de utilă, completînd în mod fericit tematica de învățămînt. Experiența a arătat că școlarul care urmează o pregătire șahistă este mult mai apt de a asimila materiile de bază, cum sînt matematica, fizica, chimia. În acest sens, șahul a și fost introdus, cu titlu experimental, în unele școli din U.R.S.S., Iugoslavia, Italia, Venezuela, Argentina. În aceasta din urmă, activitatea șahistă școlară este îndrumată direct de către Ministerul Învățămîntului.

S-a constatat că raționamentul în șah se leagă foarte apropiat de operațiunile inteligenței artificiale, este ușor de cuantificat, poate fi un mijloc de mărire a vitezei de calcul, atît pentru oameni, cit și pentru roboții industriali. Cu alte cuvinte, prin logica șahului, se ajunge la logica automatizării, a ciberneticii. Ceea ce, desigur, interesează în cel mai înalt grad, pentru fundamentarea unui proces de învățămînt acordat cerințelor moderne. Șahul, așadar, dintr-un simplu sport devine o componentă prețioasă a sistemului educațional formativ.

La Graz, s-a discutat, foarte în amănunt, despre toate implicațiile acestor probleme, iar cu acest prilej Comisia șah-școală a luat caracter oficial. Acest organism, ale cărui reuniuni preliminare au avut loc la Paris, în 1981, apoi la Hamburg, în 1984, precum și în cadrul Congresului F.I.D.E. de la Salonic, anul trecut, va avea acum un program de activitate foarte bogat. Viitoarea sa sesiune urmează să aibă loc în Anglia, pro-

tabil în cursul anului viitor. Pînă atunci, obiectivele sale imediate sînt: formarea profesorilor care vor preda șahul în școli; elaborarea manualelor școlare; stabilirea unor planuri de învățămînt sistematizate; definirea echipamentului necesar predării materiei. Sînt primele jaloane ale unei activități de mare răspundere, cu orizonturi vaste.

— Să sperăm că roadele sale nu vor întîrzia să se arate. Care au mai fost temele abordate la Congres?

— Tematica s-a arătat bogată, iar momentele spectaculoase n-au lipsit. Vă voi enumera cîteva. Unul dintre acestea, desigur, omologarea noului regulament de joc. Cine ar fi crezut că șahul are nevoie de un asemenea nou regulament? El s-a dovedit, totuși, necesar și fără a aduce modificări esențiale celui anterior, el aduce în noua sa redactare precizuniile dorite în unele probleme controversate. Este de dorit ca noile reguli ale F.I.D.E. să fie aduse la cunoștința maselor de iubitori ai șahului din țara noastră, prin intermediul revistei sau al materialelor oficiale difuzate de F. R. Șah.

În același context, s-a analizat modul de acordare a titlurilor internaționale și sistemul de „rating” al F.I.D.E., care stă la baza clasificării internaționale. N-au lipsit discuțiile pe marginea reducerii la 2 ani a ciclului campionatelor mondiale, care pune sarcini sporite în fața competitorilor la titlu.

Un alt subiect interesant, abordat la Congres, a fost acela al adoptării metodelor de computerizare în turneele „sistem elvețian”, ceea ce va ușura mult sarcina organizatorilor și arbitrilor. S-a discutat și despre legea reducerii regulilor în partidele de șah-julger. Apoi, despre standardizarea echipamentului șahist, a pieselor și eșichierelor. Vă spun toate acestea, pentru a arăta că în rîndul preocupărilor forului șahist internațional intră și asemenea probleme de detaliu ale activității competiționale și de performanță.

Două organisme noi, gravitînd în zona de influență a Federației internaționale, urmează să-și lărgească aria activităților viitoare. Este vorba, astfel, de Comisia pentru ajutorarea dezvoltării șahului, care se adresează unor țări doritoare de a include această disciplină în rîndul cuceririlor lor recente în domeniul creației culturale științifice. Apoi, nou constituita Uniune Europeană de Șah, la care au aderat deocamdată 17 federații naționale. Acest organism ar putea deveni pârtaș la o serie întregă de acțiuni organizatorice șahiste în zona continentului nostru.

În sfîrșit, un loc important l-a ocupat stabilirea regulilor de disputare a turneele de înalt nivel, cum este și Olimpiada. În ediția sa următoare de la Dubai, anul viitor, se preconizează adoptarea unui program al rundelor cu 6 ore de joc, fără pauză. Controlul se va efectua la 40 de mutări, după primele 4 ore, apoi la 60 de mutări, după următoarele 2 ore. Un ritm de joc rapid, care pretinde șahistului o condiție fizică superioară, ridicarea nivelului de pregătire în deschideri și finaluri, o putere de decizie sporită. Șahul devine mai rapid, mai sportiv!

— Este revelatoare această tendință vădită de a da o față nouă șahului. Poate că, totuși, ritmurile rapide nu vor fi la îndemîna șahiștilor cu state mai vechi de activitate, aparținînd generației vîrstnice. Nu sînt ele destinate, în special, noii generații?

— Tot ce se poate. Devine însă evident că tocmai această generație nouă, tineretul șahist, începe să dea nota întregii activități în sportul nostru. Să privim puțin listele „Elo”, cu marii performeri ai orei actuale. Constatarea care se impune este că vârsta șahistului scade simțitor. Înainte, perioada marilor realizări în șah era situată între 25 și 35 de ani. Azi, numeroși mari maeștri din vîrfurile piramidei au încă statutul de juniori... Iată-l pe Kasparov atacînd titlul mondial la 22 de ani, în timp ce Sokolov, compatriotul său, cîștigă la aceeași vîrstă campionatul Uniunii Sovietice. Iată-i pe englezii Nunn și Short, pe bulgarul Kiril Gheorghiev, în prim-plan la 20 de ani. Iată-l pe norvegianul Agdestein, devenind revelația ultimei Olimpiade la numai 18 ani... Este o masă întregă de tineri care urcă treptele măiestriei șahiste și va trebui, probabil, să ne modificăm optica asupra vîrstei optime în șah.

Oricum, un lucru este cert. Dacă spuneam, mai sus, că șahul devine mai rapid, trebuie să adăugăm că el este, totodată, mai tînr. Tinerețea șahului, vigoarea și prospețimea disciplinei noastre, atît de longevive — nu luăm această afirmație drept un paradox! — este o realitate palpabilă, care nu poate scăpa nimănui.

Fără intenția de a trage o concluzie la toate cele spuse mai sus, consider că mișcarea șahistă din țara noastră, atît de receptivă la tot ce este nou, va ține seama, fără îndoială, de multiplele aspecte ale dezvoltării disciplinei noastre, act de cultură organic ancorat în contemporaneitate.

Interviu consemnat de
Radu VOIA

KARPOV ȘI KASPAROV DIN NOU FAȚĂ ÎN FAȚĂ!

Moscova, 2 septembrie 1985. Pe scena celebrei Săli de concerte „P. I. Ceaikovski”, sub lumina strălucitoare a bătrinelor candelabre, are loc festivitatea de deschidere a meciului pe care întreaga lume șahistă îl aștepta cu nerăbdare. Meci în care campionul mondial Anatoli Karpov și șalangerul său Garri Kasparov își dispută titlul suprem.

Cuvîntul de deschidere a fost ținut de P. N. Demîțev, ministrul culturii din U.R.S.S., care este și președintele Comitetului de organizare. Fără îndoială, șahul a fost demult asimilat unui fenomen de cultură. Au rostit scurte alocuțiuni F.I.D.E., și pilotul-cosmonaut V. I. Sevastianov, președintele Federației unionale de șah. Arbitrii principali ai întîlnirii, A. Malcev (Bulgaria) și V. Mikenas (U.R.S.S.), oficiază tragerea la sorți. A doua zi, Sala „Ceaikovski” este din nou arhiplină. Se dispută prima partidă a marelui meci.

În afară de A. Malcev și V. Mikenas, mai funcționează ca arbitri L. Prins (Olanda) și L. Vaheasaar (U.R.S.S.). Președinții Comisiei de apel sînt A. Kienzel (Berlinul Occidental) — în prima jumătate a meciului — și R. Toran (Spania), în cea de-a doua. Campionul mondial este secondat de marii maeștri I. Zaițev și S. Makaricev, șalangerul, de către marele maestru I. Dorfman și maestrul internațional A. Nikitin.

Cînd aceste rînduri pleacă spre tipar, meciul trecuse de jumătate. Lupta, se desfășura sub semnul echilibrului: scor 6—6. Karpov cîștigase partidele a 4-a și a 5-a, Kasparov prima și a 11-a, restul fiind remize. (Interesant de remarcat că în primul meci, după 12 partide, Karpov conducea cu 4—0 și părea să galopeze spre victorie). Care va fi rezultatul cînd revista noastră va ajunge în mîinile cititorilor? Să așteptăm. Pînă atunci vom derula „filmul” primelor întîlniri ale acestui pasionant meci.

Partida 1

Deschidere neinspirată

Greu de crezut că în această partidă piesele negre au fost conduse de campionul mondial. Nici odată nu l-am văzut pe Karpov pierzînd în acest fel... Kasparov a ales foarte bine varianta de deschidere, iar Karpov, în mod neașteptat, ținînd cont de bogatele sale cunoștințe și de valoarea sa, a recepționat mult prea puternic șocul surprizei. Încă de la primele mutări, minutele au început să se adune pe ceasul de control al negrului: 10 minute de gîndire pentru mutarea a treia(!), 30 de minute pentru mutarea a cincea(!), 12 minute pentru mutarea a 12-a. În același timp, Kasparov n-a gîndit mai mult de cinci minute la o mutare! 9...Db6 este o propunere a analizatorilor sovietici, iar 10.d:c5! întărirea șalangerului față de respectivele analize. La mutarea a 12-a, odată cu schimbul damelor, se poate aprecia că poziția negrului este pierdută. Toate eforturile depuse în continuare de campionul mondial s-au dovedit zadarnice, adversarul său mărînd treptat presiunea, pînă cînd a ajuns în avantaj material. La mutarea 41 partidă s-a întrerupt, iar a doua zi Karpov a cedat fără a mai relua jocul.

APĂRAREA NIMZOVICI

G. Kasparov   A. Karpov
1.d4 Cf6 2.c4 e6 3.Cc3 Nb4 (10 min.) 4.Cf3 e5 5.g3 Ce4 (30 min.!) 6.Dd3 Da5 7.D:e4 N:c3+ 8.Nd2 N:d2+ 9.C:d2 Db6 10.d:c5! D:b2 11.Tb1 Dc3 (11...D:a2

12.Dd4 0—0 13.Dc3 Da6 14.Ng2 ±) 12.Dd3! D:d3 13.e:d3 Ca6 14.d4 Tb8 15.Ng2 Re7 (15 min.) 16.Re2 Td8 17.Ce4 b6

18.Cd6 Cc7 19.Tb4 Ce8 10.C:e8 R:e8 21.Thb1 Na6 22.Re3 d5 23. c:d6 Tbc8 24.Rd3 T:d6 25.Ta4 b5 26.c:b5 Tb8 27.Tab4 Nb7 28.N:b7 T:b7 29.a4 Re7 30.h4 h6 31.f3 Td5 32.Tc1 Tbd7 33.a5 g5 34.h:g5 T:g5 35.g4 h5 36.b6 a:b6 37.a:b6 Tb7 38.Tc5 f5 39.g:h5 T:h5 40.Re4 Tb8 41.Rb5 Ta8 42... (1—0).

Karpov 0   Kasparov 1

Partida a 2-a

Șoc psihologic

Foarte agitată partidă! Tonul l-a dat șalangerul cu 16...Ne6!?, după care au rezultat complicații cu urmări imprevizibile. În jurul mutării 25, era încă greu de apreciat cine stă mai bine. Cîteva inexactități ale albului (27.h3 în loc de 27.d6, 33.Rg1 în loc de 33. a5 și 34.g3) și mutări foarte bune

de partea negrului (27...e3, 28... Dd2, 33...a5, 35...Dc6) au inclinat clar balanța în favoarea lui Kasparov. La întrerupere (negrul a dat în plic mutarea 41), toți marii maeștri sovietici prezenți în Sala Ceaikovski din Moscova fiind de părere că negrul va cîștiga fără probleme. Dar Kasparov nu a jucat cel mai bine (41...h6! sau 41... Tal) și Karpov s-a salvat cu remiză, într-o apărarea cu mutări unice. Scorul n-a devenit 2—0, cum se profila. Această remiză nesperată a echivalat cu o victorie psihologică a lui Karpov, așa cum se va vedea din desfășurarea ulterioară a meciului.

APĂRAREA SICILIANĂ

A. Karpov   G. Kasparov
1.e4 c5 2.Cf3 d6 3.d4 c:d4 4. C:d4 Cf6 5.Cc3 a6 6.Ne2 e6 7.0—0 Ne7 8.f4 0—0 9.Rh1 Dc7 (10 min.) 10.a4 Ce6 11.Ne3 Te8 12.Nf3 (10 min.) 12...Tb8 13.Dd2 Nd7 14. Df2 (30 min.!) 14...C:d4 15.N:d4 e5 (10 min.) 16.Ne3 Ne6! (33 min.!)

17.f5 (20 min.) 17...Nc4 (15 min.) 18.Nb6 Dc8 (15 min.) 19.Tf1 (22 min.) 19...d5 (10 min.) 20.b3 Nb4 21.Ca2 Na3 22.b:c4 N:c1 23. C:c1 D:c4 24.e:d5 e4 25.Ne2 D:c2 26.Dd4 Tbc8 27.h3 e3 (20 min.) 28. d6 (15 min.) 28...Dd2 (10 min.) 29. Cd3 D:e2 30.d7 C:d7 31.D:d7 Dd2 32.Te1 e2 33.Rg1 a5 34.g3 Dh6 35. Nf2 Dc6 36.D:c6 T:c6 37.Tb1 Tc4 38.T:b7 T:a4 39.Ne1 Ta3 40.Td7 a4 41.Rf2 Ta3—b3 42.Cc1 Tb1 43.Ca2 Ta8 44.Te7 (15 min.) 44...Tb2 45.T:e2 T:e2+ 46.R:e2 Te8+ 47.Rf2 h5 48. Nc3 Tb8 (15 min.) 49.Nb4 Td8 50. Re2 a3 (10 min.) 51.Nc3 f6 (10 min.) 52.Nb4 Rf7 53.Cc3 Tb8 54.Ca2 Tb5 55.g4 Tb8 56.Rd3 Td8+ 57.Re4 (10 min.) 57...Td1 58.N:a3 (17 min.) 58...Ta1 (20 min.) 59.Rb3 Th1 60.g:h5 T:h3+ 61.Cc3 Tf3 62. Nc1 T:f5 63.h6 g6 64.Ce4 Th5 65. Nb2 remiză.

Karpov 0,5

Kasparov 1,5

Partida a 3-a

Joc de tatonare

Nimeni nu și-a asumat riscuri în acest Gambit de damă repede încheiat cu remiză. Kasparov nu și-a revenit după ratarea din partida precedentă, iar Karpov așteaptă albe, pentru a încerca egalarea.

7.Db3 constituie o noutate, Karpov gândind 29 de minute pentru a găsi răspunsul cel mai bun. Avantajul minimal al albului s-a diminuat treptat și poziția finală poate fi apreciată ca egală.

GAMBITUL DAMEI

G. Kasparov

A. Karpov

1.d4 Cf6 2.c4 e6 3.Cf3 d5 4.Cc3 Ne7 5.Ng5 h6 6.N:f6 N:f6 7.Db3 c6 (29 min.) 8.e3 Cd7 9.Td1 0—0 10.Nd3 b6 11.c:d5 c:d5 (13 min.) 12.e4 d:e4 13.N:e4 Tb8 14.0—0 b5 (10 min.) 15.Tf1 (12 min.) 15...Dd6 16.Nb1 (13 min.) 16...Nb7 (10 min.) 17.Dc2 g6 18.d5 e:d5 19.C:d5 N:d5 20.T:d5 Tfd8 remiză.

Karpov 1

Kasparov 2

Partida a 4-a

Tehnică desăvârșită

E greu să joci împotriva lui Karpov într-o poziție cu un pion izolat. Kasparov a luptat extraordinar. La mutarea a 8-a el a introdus o noutate teoretică (8...Ca6), la mutarea a 9-a a sacrificat un pion, mai tirziu s-a triplat pe coloana „c” cu piesele greie, dar degeaba, Karpov s-a dovedit mai tare ca o stincă. El aproape că a ignorat amenințările adversarului, a refuzat cadoul oferit și apoi a demonstrat superioritatea structurii sale de pionii. O puternică impresie a produs mutarea 21. C:e6!!, prin care campionul mondial a renunțat la c.ului blocheur, schimbându-l pe nebulun „râu” din e6 și întărind în același timp pionul negru d5. Profunzimea concepției lui Karpov a dat roade. Foarte repede s-a observat diferența de valoare între nebulunii rămași pe tablă. Nebulunul alb a început să zburde controlind cimpurile slabe din jurul regelui din g8, în timp ce nebulunul negru (aparent un nebulun bun aflat într-o poziție activă) practic nici nu a luat parte la joc. La întrerupere era clar că negrul nu va mai rezista mult. Deci egalitate și, după cum se vede, Kasparov nu reușește să iasă din criza provocată de finalul partidei a 2-a.

GAMBITUL DAMEI

A. Karpov

G. Kasparov

1.d4 d5 2.c4 e6 3.Cc3 Ne7 4.Cf3 Cf6 5.Ng5 h6 6.N:f6 N:f6 7.e3 0—0 8.Dc2 Ca6 9.Td1 c5 10.d:c5 (15 min.) 10...Da5 11.c:d5 (10 min.) 11...C:c5 12.Dd2 Td8 13.Cd4 (15 min.) 13...e:d5 14.Nc2 Db6 15.0—0

Al doilea meci a început... Anatoli Karpov pare foarte relaxat, în timp ce Garry Kasparov își pregătește cu sîrg mutarea

Telefoto : TASS-Agerpres

Ce4 16.Dc2 C:c3 17.D:c3 Ne6 18. Dc2 Tac8 19.Db1 (17 min.) 19...Tc7 20.Td2 (10 min.) 20...Tdc8

21.C:e6!! f:e6 22.Ng4 (13 min.) 22...Tc4 23.h3 Dc6 24.D:d3 Rh8 25. Tfd1 a5 26.b3 Tc3 27.Dc2 Tf8 28. Nh5 b5 29.Ng6 Nd8 30.Nd3 b4 31. Dg4 Dc8 32.e4 Ng5 33.Tc2 T:c2 34.N:c2 Dc6 35.Dc2 Dc5 36.Tf1 Dc3 37.e:d5 e:d5 38.Nb1 Dd2 39. Dc5 Td8 40.Df5 Rg8 41.Df5 e6+ Rh8 42.Dg6 Rg8 43.Dc6+ Rh8 44. Nf5 Dc3 45.Dg6 Rg8 46.Ne6+ Rh8 47.Nf5 Rg8 48.g3 Rf8 49.Rg2 Df6 50.Db7 Df7 51.h4 Nd2 52.Td1 Nc3 53.Td3 Td6 (17 min.) 54.Tf3 Re7 55.Dh8 d4 56.Dc8 Tf6 57.Dc5+ Re8 58.Tf4 Db7+ 59.Te4+ Rf7 60. Dc4+ Rf8 61.Nh7 Tf7 62.Dc6 Dd7 63.Dc5 (1—0).

Karpov 2

Kasparov 2

Partida a 5-a

Decepție spaniolă

Poate era mai bine pentru Kasparov să ia un time-out după înfringerea din partida a IV-a, așa cum a procedat și Karpov după

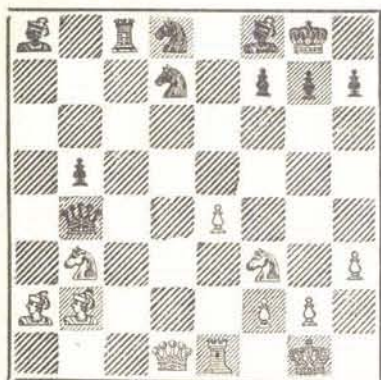
prima partidă. Cu albele, în Varianta Zaițev din spaniolă, șalangerul a fost de nerecunoscut. Zi foarte tristă pentru el și pentru suporterii lui, obișnuși cu atacurile excepționale ale lui Garri.

Campionul lumii ia conducerea în meci și înscrie primul „break”. Deprimat, șalangerul n-a mai continuat jocul după întrerupere, deși poziția mai prezenta unele șanse practice de salvare, acordând credit deplin tehnicii extraordinare prin care Karpov își realizează avantajele. Scorul a devenit 3—2 pentru Karpov.

PARTIDA SPANIOLĂ

G. Kasparov   A. Karpov

1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.Nb5 a6 4. Na4 Cf6 5.0—0 Ne7 6.Te1 b5 7. Nb3 d6 8.c3 0—0 9.h3 Nb7 10.d4 Te8 11.Cbd2 Nf8 12.a4 Dd7 13.a:b5 (15 min.) 13...a:b5 14.T:a8 N:a8 15.d5 Ca5 16.Na2 c6 17.b4 Cb7 18. c4 Te8 (21 min.) 19.d:c6 D:c6 20. c5 Cd8 (14 min.) 21.Nb2 d:c5 22. b:c5 D:c5 (20 min.) 23.N:e5 Cd7 24.Nb2 (15 min.) 24...Db4 25.Cb3 (30 min.)

25...Cc5 26.Na1 (10 min.) 26... N:e4 27.Cfd4 (13 min.) 27...Cdb7 28.De2 Cd6 29.C:c5 D:c5 30.Dg4 (10 min.) 30...Te8 31.Td1 Ng6 32. Df4 Db4 33.Dc1 Ne4 34.Te1 Da5 35.Nb3 Da8 36.Db2 b4 37.Te3 Ng6 38.T:e8 D:e8 39.Dc1 Ce4 40.Nd5 Cc5 41.Cb3 Cd3 (0—1).

Karpov 3   Kasparov 2

Partida a 6-a

Echilibru instabil

Deși scurtă, această partidă care marchează sfârșitul primului sfert al meciului a fost foarte interesantă și tensionată. Așa cum am început să ne obișnuim, s-a jucat din nou Gambitul damei. La mutarea a 8-a, Karpov a jucat 8. Dd2, în loc de 8.Dc2 ca în partida a 4-a, sau 8.Db3, cum a ales

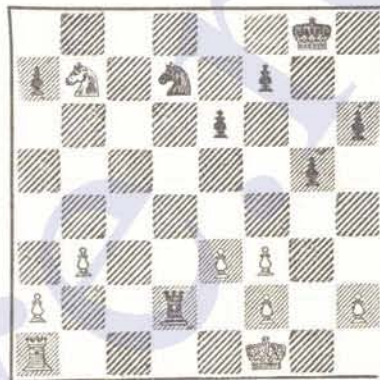
Kasparov în partida a 3-a. După schimburile de pion în centru, a ieșit în evidență un ușor avantaj pozițional de partea albului. Preziunea asupra cimpului b7 s-a materializat destul de repede prin câștigul acestui pion, de care Kasparov nu s-a cramponat, pentru a obține contravaloare dinamică. Mutările-cheie ale apărării negrului au fost 16...Na4, 23...g5! și 24... Cd7! Repetarea poziției poate părea ciudată pentru un ochi neavizat, dar la o analiză atentă se observă că atât albul, cât și negrul, au făcut cele mai bune mutări.

GAMBITUL DAMEI

A. Karpov   G. Kasparov

1.d4 d5 2.c4 e6 3.Cc3 Ne7 4. Cf3 Cf6 5.Ng5 h6 6.N:f6 N:f6 7. e3 0—0 8.Dd2 d:c4 9.N:c4 Cd7 10. 0—0 c5 11.Tfd1 c:d4 12.C:d4 Cb6 13.Ne2 Nd7 14.Nf3 Tb8 15.Ce4 N:d4 16.D:d4 Na4 17.D:d8 Tf:d8

18.T:d8+ T:d8 19.Cc5 Td2 20.b3 Nc6 21.C:b7 N:f3 22.g:f3 Cd7 23. Rg2 (25 min.) 23...g5! 24.b4 (10 min.) 24...Cb6 (20 min.) 25.Rf1 Cd7 26.Rg2 (23 min.) 26...Cb6 27.Rf1 (17 min.) 27...Cd7 și remiză prin repetarea mutărilor.

Karpov 3,5   Kasparov 2,5

Comentarii de Parik ȘTEFANOV
maestru internațional

Apropo de...

MECIUL REVANȘĂ

Probabil că nu vom ști niciodată exact, dacă Alehin n-a vrut într-adevăr să-i acorde revanșa lui Capablanca, sau acesta n-a dorit-o sincer, temindu-se de o a doua înfringere în fața marelui său rival. Adevărul stă ascuns printre hirtilele consemnând corespondența dintre cei doi iluștri campioni mondiali ai începutului de veac și nimeni nu-l poate scoate pe de-a întregul la iveală. Un al doilea meci Alehin — Capablanca, meciul revanșă așteptat de toți, n-a mai avut loc. Așa era starea de lucruri în acea vreme, cînd un titlu sportiv — și încă unul mondial — putea rămîne la discreția posesorului său, care-l considera proprietate personală. Lumea șahistă a fost privată atunci de confruntarea legitimă, care ar fi dat mai multă strălucire cununii de lauri a lui Alehin sau ar fi repus-o pe fruntea cubanezului.

Încertitudine și bun plac, iată ce caracteriza lupta pentru campionatul mondial de șah în perioada antebelică. Tot atunci s-a putut vorbi despre „zidul de aur” care înconjură pe campion (adică acele condiții financiare draconice pe care nu le putea îndeplini singur un șalanger), despre „inutilitatea” celui de al doilea meci Alehin — Bogoljubov (1934), sau „impostura” lui Max Euwe, ajuns campion mondial în dauna unui adversar care nu mai era el însuși.

Astăzi, s-a pus ordine în toată această problemă. F.I.D.E. are în mintă întreaga organizare a campionatului lumii și toate fazele competiției sînt programate la date precise. Nu mai așteptăm ani în șir pentru ca un meci să fie pus pe rol, datele de desfășurare sînt fixe. Mai mult chiar, aceste date încep să se succedă în ritm din ce în ce mai rapid. Ciclurile C.M. s-au redus de la trei la doi ani, iar dacă este cazul unei revanșe, la care are drept campionul învins, atunci în fiecare an vom avea cîte un meci!

Nu este prea mult? Nu obligăm pe corifeii șahului la un efort exagerat? Parec — așa cum am mai avut prilejul să scriem — inclinăm a crede că lipsește un „respiro” necesar în această cursă care ia o alură diabolică. Karpov și Kasparov, dacă vor ajunge la al treilea meci, nu vor mai face altceva decît să-si joace partidele între ei și să pregătească pe cele viitoare. Iar următorii lor, cam așijderea. Ceea ce reprezintă nu numai un program competițional insolit, ci poate chiar dăunător.

Așa a stabilit, însă, forul suprem al șahului și cei ce se află sub tutela sa trebuie să-i se supună. Fi. Campomanes, președintele F.I.D.E., este adeptul neînduplecat al accelerărilor, al mării volumului de competiții. O precizare se impune în privința mult comentatului meci-revanșă. Așa cum a statuat Congresul de la Graz, acesta rămîne în picioare, campionul are drept la el, dacă pierde în prima confruntare (cea pe care și-o dispută acum Karpov și Kasparov). Ce facem, atunci, cu desemnarea viitorului șalanger? S-a stabilit astfel: primii 4 clasafii în turneul candidaților de la Montpellier își dispută semifinalele (1—4 și 2—3) și finala. Câștigătorul intră în finala „mare” cu Garri Kasparov, direct, dacă acesta este învins, sau cu perdanțul meciului-revanșă care ar urma. Mecurile „celor 4” din ciclul în curs vor cuprinde cîte 8 partide între fiecare pereche de jucători, iar ultima confruntare decisivă, 12!

Destul de complicat, totuși, deși atât de drastic și precis...

Radu VOIA

În marele „open“ din Berlinul Occidental

ȘAHIȘTII NOȘTRI AU CUCERIT LAURI

Disputat într-o formulă inedită, marele „open“ din Berlinul Occidental a reunit anul acesta la start aproape 500 jucători într-o singură grupă: mari maestri, maestri internaționali, candidați și amatori!... După cum era și normal, aceasta a făcut să crească interesul publicului, dar a mărit oarecum și coeficientul de decizie al șansei în concurs. În aceste condiții, s-a dat o luptă aspră pentru întâietate, căreia nu i-au rezistat, de exemplu, doi dintre favoriții inițiali, englezul A. Miles și argentinianul M. Quinteros, amândoi cu rezultate mult sub posibilități. În urma confruntărilor decisive din ultima rundă, turneul s-a încheiat cu victoria marilor maestri. Mihai Șubă (coeficient Bucholz superior) și

fostul vicecampion mondial Viktor Korcinoi, care au totalizat 7,5 puncte din 9 posibile, urmași de un pluton format din G. Dizdar (Iugoslavia), L. Zsinka (Ungaria), G. Sax (Ungaria), J. Hector (Suedia), Florin Gheorghiu, D. Campora (Argentina), H. Baumgartner (R.F.G.), toți cu cite 7 puncte. Maestrul internațional Th. Ghițescu s-a clasat în plutonul imediat următor al jucătorilor cu 6,5 puncte, în timp ce Em. Ungureanu și I. Zarcuța au avut o evoluție ceva mai slabă.

Se poate aprecia deci, în general, ca foarte bun rezultatul final al șahiștilor români, mai ales prin prisma victoriei de prestigiu obținută de marele maestru Mihai Șubă. Un succes care-l situează din nou în prim-planul competițional.

MIHAI ȘUBĂ

APĂRAREA SICILIANA

Fl. Gheorghiu

L. Popov

1.d4 Cf6 2.c4 e5 3.Cf3 c:d4 4. C:d4 b6 5.Cc3 Nb7 6.f3 d6 7.e4 e6 8.Ne3 a6 9.Ne2 Cbd7 10.0-0 Ne7 11.Dd2 0-0 12.Tfd1 Dc7 13. Tac1 Tfe8 14.b4! (Nu am insistat asupra mutărilor deschiderii, întrucât s-a jucat o schemă foarte populară în ultimii ani, introdusă în practica marilor turnee, la negru, de marii maestri Andersson, Liubojevici și Gheorghiu... Ultima mutare a albului reprezintă începutul unui plan logic de câștig de spațiu, care restrânge posibilitățile tactice ale adversarului) 14...Tad8 15.a3 Db8 16.Nf1 Nf8 17. Rh1! (O mutare profilactică foarte bună prin care albul dă mutarea adversarului într-un moment cheie foarte dificil pentru negru) 17... Ce5 18.Cb3 Cfd7 19.Df2 Nc6 (Singura apărare, la 19...Na8 urma foarte neplăcut 20.Ca4) 20.a4 Na8 21.a5! (Începutul operațiilor active pe flancul damei) 21...b:a5 22.b5! (Numai așa) 22...a:b5 23.c:b5 Ce5 24.C:c5 d:c5 25.N:c5 N:c5 26.D:c5 T:d1 27.T:d1 h6 (În urma acestor schimburi, avantajul albului este clar: pionul b este mult mai periculos decât cel a al negrului, el stîrjenește mult nebunul negru, în plus albul are acum coloana d) 28.Ca4 g5 29.Cb6 Nb7 30.Td6! (O mutare normală și impulsivă, după care albul putea rata câștigul!...) 30...Cg6?! (Corect era 30...Td8!, cu șanse de egalare) 31.Cd7! (Albul pedepsește imediat inexactitatea adversarului, decizînd partida pe cale tactică)

31...Dc8 (La 31...Tc8 urma decisiv 32.Tc6!) 32.Cf6+! Rh8 33.

D:c8! (Cel mai simplu, cu toate că ar fi câștigat și 33.Dd4 e5 34. Dd2 etc.) 33...T:c8 34.Td7 Na8 35. T:f7 Cf8 36.Rg1 și, în această poziție în care nu dispune de nici o mutare utilă, negrul a cedat.

În ciuda scăpării de la mutarea 30, o partidă foarte interesantă.

INDIANA REGELUI

Fl. Gheorghiu

Bak

1.d4 Cf6 2.c4 g6 3.f3 Ng7 4.e4 d6 5.Cc3 0-0 6.Ne3 e5 7.d5 Ch5 8.Dd2 f5 9.0-0-0 (Prin intervenție de mutări s-a ajuns într-una din schemele de bază din atacul Sämisch, populară acum 10-20 de ani în urmă, cînd am disputat și două partide de referință cu marele maestru iugoslav S. Gligoric, ambele încheiate cu victoria

albului) 9...a5 (Negrul încearcă stabilizarea flancului damei prin manevra Cb8-a6-c5) 10.e:f5! g:f5 11.Nd3 Ca6 12.Cge2 Cc5 13.Nc2 Cf6?! (O mutare naturală, dar greșită, care dă imediat albului joc excelent. Ceva mai bine era 13...Nd7 sau 13...De8) 14.Cg3! (O mutare tipică acestui gen de poziție prin care albul obține controlul absolut al cîmpului e4) 14... f4 15.N:c5 d:c5 (Sau 15...f:g3 16. Ne3 cu atac decisiv pentru alb) 16.Cge4 b6 17.g4! (O mutare foarte puternică prin care albul îl lipsește pe adversar de orice contra-joc) 17...f:g3?! 18.h:g3 și în această poziție de egalitate materială, dar complet pierdută, negrul a cedat.

Partida arată clar pericolele ce-l pîndesc pe negrul în atacul Sämisch.

Jan Smejkal învingător la Baden Baden

Frumoasa stațiune vest-germană a găzduit din nou anul acesta un interesant turneu de mari maestri, care prin însăși componența sa (cîștigătorii open-urilor anterioare alături de mari maestri consacrați, precum și Zsuzsa Polgar, revelația top-urilor „Elo“ feminin ai ultimilor ani) promitea o luptă sportivă aprigă. Așa a și fost, surprizele de ultim moment făcînd deliciu spectatorilor... Marele maestru român Florin Gheorghiu, care a condus clar timp de 10 runde, a pierdut în mod neașteptat și succesiv la Zsuzsa Polgar și Istvan Farago. Aceasta a permis marelui maestru cehoslovac Jan Smejkal să câștige turneul, urmat de „veteranul“ E. Gheller, M. Quinteros și S. Kindermann și de reprezentantul nostru (rezultatele complete ale turneului în tabelul alăturat). Una din performerele turneului a fost tinăra Zsuzsa Polgar, care ca și la open-ul recent de la New York, „a încurcat“ treburile favoriților și a dovedit că, uneori, fetele pot juca cu destul succes în turneele masculine.

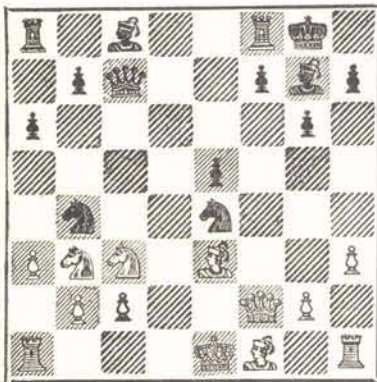

APĂRAREA SICILIANA

M. Mrdja

Fl. Gheorghiu

1.e4 e5 2.Cf3 e6 3.d4 c:d4 4. C:d4 a6 5.Nd3 Cf6 6.f4 d6 7.Df3 g6! 8.Cc3 Ng7 9.Ne3 0—0 10.h3 Cc6! (În această ordine de mutări mai puțin uzitată din Paulsen, în care albul încearcă să joace cât mai agresiv de la primele mutări, negrul a egalat, după părerea mea cu relativă ușurință...) 11.Df2 Cb4 12.Nf1?! (O pierdere de timp care-i va permite negrului preluarea inițiativei) 12..Dc7 13.a3 e5! (Dar la joc foarte complicat, în care oricum șansele negrului sînt foarte bune) 14.f:e5?! (Mai bine era 14.a:b4 e:d4 15.N:d4 C:e4! 16.C:e4 Te8 17.Nd3 Nf5!, cu joc foarte complicat și șanse de ambele părți) 14...d:e5 15.Cb3 C:e4!! (Un sacrificiu foarte spectaculos care prinde regele alb în centru, unde va fi ținta atacului combinat al tuturor figurilor negre)

16.C:e4 C:c2+ 17.Rd1 Td8+ 18. Ced2 Ne6!! (Poanta negrului care sacrifică încă material, obținind atac decisiv) 19.Nb6 Dc6 20.Ca5 (Nu salva 20.N:d8 T:d8 sau chiar 20..N:b3) 20...Da4! 21.b3 N:b3! 22. N:d8 C:a1+ 23.Ca:b3 T:d8 24. Db6 D:b3+! (Încheie spectaculos o partidă foarte frumoasă) și albul a cedat.

INDIANA REGELUI

Fl. Gheorghiu

H. Bastian

1.d4 Cf6 2.c4 g6 3.f3 e5 4.d:c5! (După părerea mea, mult mai bine decât normala 4.d5) 4...Ng7 (După cum se va vedea, negrul joacă deschiderea riscant, în stil de gambit, căutînd să preia inițiativa. Mai bine era 4...Da5+) 5. Cc3 Ca6 6.e4 0—0 7.Ne3 Dc7 8. Cb5! Dc6 9.Cge2 C:c5 10.Ced4 Da6 11.b4 (Albul a jucat energie și natural, obținînd, dacă nu mă înșel aceeași poziție dintr-o cunoscută partidă Gheorghiu — Ivanovici, Lone Pine, 1980, care făcuse pe negru la timpul respectiv, să renunțe la această variantă din

BADEN BADEN, 1985

		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
1	J. Smejkal	Cehoslovacia	1/2	0	1	1/2	1/2	1/2	1	1	1/2	1/2	1	1	1	9
2	E. Gheller	U.R.S.S.	1/2	1/2	1	1/2	1/2	1/2	1	1/2	1	1	1/2	1/2	1/2	8,5
3	S. Kindermann	R.F.G.	1	1/2	1/2	1/2	1	1	0	0	0	1/2	1	1	1	8
4	M. Quinteros	Argentina	0	0	1/2	1/2	0	1	1/2	1	1/2	1	1	1	1	8
5	Fl. Gheorghiu	România	1/2	1/2	1/2	1/2	0	1/2	0	1	1/2	1	1/2	1	1	7,5
6	I. Farago	Ungaria	1/2	1/2	0	1	1	1/2	0	0	1	1/2	1	1/2	1/2	7
7	G. Timoscenko	U.R.S.S.	1/2	1/2	0	0	1/2	1/2	1/2	1/2	1	1	1	1	1/2	7
8	Z. Polgar	Ungaria	0	0	1	1/2	1	1	1/2	1/2	1/2	1/2	0	0	1/2	6
9	M. Mrdja	Iugoslavia	0	1/2	1	0	0	1	1/2	1/2	1/2	0	1/2	1	0	5,5
10	R. Witt	Olanda	1/2	0	1	1/2	1/2	0	1/2	1/2	1/2	0	1/2	1/2	0	5
11	H. Bastian	R.F.G.	1/2	0	1/2	0	0	1/2	0	1/2	1	1	0	0	1	5
12	L. Pachman	R.F.G.	0	1/2	0	0	1/2	0	0	1	1/2	1/2	1	1/2	1/2	5
13	H. Janssen	Olanda	0	1/2	0	0	0	1/2	0	1	0	1/2	1	1/2	1	5
14	E. Ermenkov	Bulgaria	0	1/2	0	0	0	1/2	1/2	1/2	1	1	0	1/2	0	4,5

Sämisch...) 11...Ce6 12.C:e6 f:e6! (Numai așa, dar în mod neașteptat poziția negrului relevă contrașanse tactice) 13.a4! (Mai bine decât 13.c5 Da3!...) 13...Dc6 14.C:a7! (Greșeală gravă sau mutare câștigătoare?) 14...T:a7 15.b5! (Mutare intermediară prin care albul câștigă forțat material) 15...Dc7 16.b6 De5 17.b:a7 (Poziția s-a lămurit pentru moment în sensul că albul a câștigat o calitate și a ajuns cu un pion pe linia a 7-a, ca urmare a combinației începute cu 14. C:a7!...)

17...C:e4! (Negrul, jucător tactic foarte talentat, se lansează într-un atac desperat, căutînd să profite de prezența regelui alb în centru) 18.f:e4 Da5+ 19.Re2! b6 20. Tb1 Nb7 21.D:d7! (Cea mai bună mutare, chiar dacă aparent ia vine în întîmpinarea intențiilor ofensive ale negrului, deschizînd poziția) 21...Dh5+ 22.Rd2 Da5+ 23. Rd1 b5!! (O mutare excelentă în care și-a pus negrul toate speranțele fiindcă se amenință atît 24... D:a4+, cît și 24...Td8...) 24.Nd3! (Termină dezvoltarea, propunînd adversarului varianta 24...Td8 25. D:d8+ D:d8 26.Re2, cu câștig ușor pentru alb, din cauza pionului a7)

24...D:a4+ 25.Nc2 D:c4 26.Nb3! Tf1+ 27.T:f1 D:f1+ 28.Rd2 D:g2+ 29.Rc1 Df1+ 30.Dd1! Dh3 31. N:e6+! (O încheiere elegantă a unei partide de mare luptă) 31... D:e6 32.Db3 și, observînd că după schimbul forțat al damelor poziția sa e fără speranțe, negrul a cedat.

Comentarii de Florin GHEORGHIU mare maestru internațional

Ex libris

IDEI DIN DICȚIONAR...

S-ar putea ca, cercetînd viața Parisului între 1840 și 1851 (așa cum va apare ea în „L'Education sentimentale“), Gustave Flaubert (1821—1880) să fi cunoscut și saloanele din fund ale cafenelei „La Régence“, acolo unde, sub obiădurea busturilor lui Philidor și al lui La Bourdonnais, pe masa de șah, se înfruntau inteligențele vremii, în perioada romantică a jocului.

Nu știm dacă prozatorul însuși și-a încercat puterea de invenție pe tabla cu pătrățele, dar e mai mult decît verosimil faptul că a înțeles jocul în cercetările sale documentare prin istorie, pentru că altfel nu ar fi ajuns la concluziile pe care le regăsim în opera sa postumă.

Astfel, în „Dicționarul de idei primite de-a gata“ (vezi volumul de opere „Flaubert, 3“, ed. Univers. București, 1984) există și următoarea definiție, descinsă parcă din tratate de strategie militară:

„ȘAH (Joc de) — Insași imaginea tacticii militare. Toți marii căpitani de oști au fost și mari șahiști. Prea serios ca să fie un joc, nu îndeajuns de serios ca să fie o știință“.

Noroc că șahul însuși n-a pretins niciodată a fi mai mult decît este... (vib)

S-a terminat și ultimul turneu interzonal, dar gongul final de la Biel nu a marcat, însă, încheierea acestei etape intermediare a campionatului mondial, întrucât filipinezul Torre, olandezul Van der Wiel și englezul Short trebuind să-și dispute al patrulea loc de calificare din interzonalul elvețian, în cadrul unui meci triunghiular. La ora actuală se cunosc, deci, toți 14 din cei 16 candidați rămași în cursa către vârful piramidei șahiste: patru calificați în Tunis (Cernin a câștigat cu $3\frac{1}{2}$ — $2\frac{1}{2}$ barajul cu Gavrikov), patru — în Mexic, patru de la Biel, precum și Ribli, Smislov, Korcinoi și Spasski, calificați direct. Turneul candidaților a și început, dealtfel, la Montpellier (Franța).

Interzonalul de la Taxco (Mexic) a fost câștigat, detașat, de marele maestru **Jan Timman**, care și-a confirmat locul 4 în lista Elo. După un început șovăielnic, în care a remizat două poziții inferioare, la Spraggett și Pinter (ultima, pierdută într-o mutare!), Timman a jucat foarte decis, realizând 12 puncte din 15 partide, fără înfrângere. Mai mult decât rezultatul în sine și dincolo de doza de hazard, inerentă șahului competițional și care subliniază — uneori — totemul puterea de luptă și ambiția cu care jucătorul abordează un concurs, a impresionat maniera convingătoare în care „olandezul zburător” și-a întrecut adversarii.

Poate că unii cititori au apreciat ca surprinzătoare apariția lui **Jesus Nogueiras** pe locul II. Cunosătorii, însă, — și printre ei trebuie să-l numim și pe maestrul internațional Mihai Ghindă — i-au prevăzut, de mult, succesele, în contextul larg al revirimentului șahului cubanez obsedat, parcă, de amintirea marelui José Raul. Tânărul Nogueiras este caracterizat de Tal drept posesorul unui stil de joc „proaspăt”, înclinat spre paradox, bazat pe „o viziune originală a tablei”.

Spre deosebire de interzonalul tunisian, unde cvartetul de mari maestri sovietici a ieșit, grupat, pe primele locuri, doar Portisch reușind să forțeze „blocada”, în Mexic, numai „bătrînul” **Mihail Tal**. (Eheu! Fugaces labuntur anni...) și-a onorat cartea de vizită, căci Romanîșin și Balașov au avut prestații mult sub posibilitățile lor. Fostul campion a jucat sobru și precis, acumulând puncte prețioase după întrerupere, într-un stil adecvat concursurilor de calificare. El a rămas, dealtfel, neînvinș, alături de Timman și Nogueiras.

Maestrul internațional **Kevin Spraggett**, ocupantul locului al patrulea, a obținut calificarea prin victoria directă asupra următorului clasat, englezul Speelman. Re-

ULTIMELE DOUĂ ACTE

prezentantul Canadei, devenit o „stea” a marilor turnee open din ultimii ani, s-a remarcat prin calități sportive deosebite: tonusul constant al mutărilor și capacitatea de a apăra poziții dificile, ori chiar pierdute.

Mai trebuie subliniată absența de la acest interzonal a marilor maestri Hübner și Nunn, care, după coeficienții Elo, figurau printre favoriți. Fără îndoială că participarea lor ar fi modificat substanțial aspectul luptei pentru calificare.

La Biel, a triumfat, neînvinș, marele maestru **Rafael Vaganian** unul dintre cei mai talentați șahiști sovietici din „generația

Locul doi a fost ocupat de americanul **Yasser Seirawan**, un mare maestru reductabil, dar destul de capricios ca rezultate și conduită; desigur, nu tot atât de dificil ca neuitatul Fischer, dar nici la fel de talentat ca acesta. Seirawan a pierdut o partidă (la Polugaevski), dar a realizat un procentaj excelent împotriva ultimilor opt clasaiți: 7,5 p.

Pe locul trei s-a clasat un alt reprezentant al școlii sovietice de șah, tânărul mare maestru **Andrei Sokolov**, anul trecut campion al țării sale. Sokolov este un luptător excepțional, cu o mare capacitate de concentrare, care își păstrează — intactă — clarviziunea și în ora a cincea de joc.

Dintre cei trei care continuă lupta pentru cucerirea locului patru la acest interzonal, englezul **Nigel Short** este, actualmente, cel mai tânăr mare maestru de pe mapamond, marele maestru olandez **Johan van der Wiel** se numără printre protagoniștii superturneelor europene, iar marele maestru din Filipine, **Eugenio Torre**, confirmă rezultatul obținut la ediția anterioară a interzonalelor. În meci-turneul de baraj, câștig de cauză a avut Short, cu $3\frac{1}{2}$ p. față de Van der Wiel $2\frac{1}{2}$ p.

Marii învinși de la Biel au fost suedezul Ulf Andersson, Liubomir Liubojevici — liderul marilor maestri iugoslavi și — mai ales — veșnic tânărul Lev Polugaevski, al cărui destin șahist amintește de „cazurile” Keres și Bronstein, la vremea lor...

Dealtfel, rezultatele de la acest interzonal au spulberat sacrosancta ierarhie stabilită de computerul profesorului Elo, doar Vaganian confirmându-și poziția ocupată. Cititorii pot constata acest lucru

JAN TIMMAN

Karpov”. Analiza partidelor sale îți provoacă o senzație de încintare, comparabilă cu aceea pe care o ai ascultând improvizațiile unui muzician genial. El conduce jocul cu o ușurință care amintește de „tigrul” Petrosian, de care se deosebește, credem, printr-un talent combinativ superior.

TAXCO, 1985

		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
1	J. Timman	Olanda		$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	1	1	1	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	1	1	1	$\frac{1}{2}$	+	12	
2	J. Nogueiras	Cuba	$\frac{1}{2}$		1	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	1	$\frac{1}{2}$	1	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	1	1	+	10 $\frac{1}{2}$
3	M. Tal	U.R.S.S.	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$		$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	1	$\frac{1}{2}$	1	$\frac{1}{2}$	1	1	+	10
4	K. Spraggett	Canada	$\frac{1}{2}$	0	$\frac{1}{2}$		1	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	1	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	1	1	$\frac{1}{2}$	9
5	J. Speelman	Anglia	0	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	0		$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	1	1	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	0	$\frac{1}{2}$	1	$\frac{1}{2}$	8
6	S. Agdestein	Norvegia	0	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$		$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	1	1	$\frac{1}{2}$	0	$\frac{1}{2}$	7 $\frac{1}{2}$
7	M. Cebalo	Iugoslavia	0	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$		0	0	1	$\frac{1}{2}$	0	1	$\frac{1}{2}$	1	7 $\frac{1}{2}$
8	L. Albur	S.U.A.	0	0	$\frac{1}{2}$	0	0	$\frac{1}{2}$	1		$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	1	1	$\frac{1}{2}$	7
9	W. Browne	S.U.A.	$\frac{1}{2}$	0	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	0	$\frac{1}{2}$	1	$\frac{1}{2}$		$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	0	1	0	$\frac{1}{2}$	6 $\frac{1}{2}$
10	J. Pinter	Ungaria	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	0	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	0	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$		$\frac{1}{2}$	1	0	0	1	6 $\frac{1}{2}$
11	O. Romanîșin	U.R.S.S.	0	0	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$		$\frac{1}{2}$	0	1	1	6 $\frac{1}{2}$
12	M. Sisniega	Mexic	0	$\frac{1}{2}$	0	$\frac{1}{2}$	0	0	1	$\frac{1}{2}$	1	0	$\frac{1}{2}$		1	$\frac{1}{2}$	0	6 $\frac{1}{2}$
13	Li Zunian	R.P.Chineză	0	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	1	0	0	$\frac{1}{2}$	0	1	1	0		0	$\frac{1}{2}$	6 $\frac{1}{2}$
14	E. Prandstetter	Cehoslovacia	0	$\frac{1}{2}$	0	0	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	0	1	1	0	$\frac{1}{2}$	1		0	6
15	S. Saed	Egipt	$\frac{1}{2}$	0	0	0	0	1	0	0	$\frac{1}{2}$	0	0	1	$\frac{1}{2}$	1		5 $\frac{1}{2}$
16	I. Balașov	U.R.S.S.	—	—	—	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	0	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	1	—	0	$\frac{1}{2}$	0	4 $\frac{1}{2}$

ALE „INTERZONALELOR”

RAFAEL VAGANIAN

comparind lista următoare cu tabelul concursului: Vaganian 2640, Polugaevski 2625, Liubojevici 2595, Andersson 2575, Sax 2565, Seirawan 2560, Sokolov 2550, Torre 2540, Short 2535, Van der Wiel 2500...

GAMBITUL DAMEI

J. Timman E. Prandstetter

Taxco, 1985

1.d4 d5 2.c4 e6 3.Cc3 Cf6 4.Ng5 Ne7 5.e3 0-0 6.Cf3 Cbd7 7.Tc1 c6 8.Dc2 (Albul încearcă să economisească mutarea Nd3, în ipoteză că negrul schimbă pe e4) 8... Ce4 9.Ne7 D:e7 10.Nd3 (După 19. C:e4 d:e4 11.D:e4 Db4+, albul nu obține mare lucru) 10...C:c3 11.

b:c3! (Recomandarea lui Tajmanov, care consideră că negrul nu are greutate după 11.D:c3 d:c4 12.N:c4 b6, urmat de Nb7 și c5) 11...h6 12. c:d5 e:d5 13.0-0 Cf6 14.c4 (Amenință 15.e5, cu fixarea pionului b7) 14...d:c4 15.N:c4 Ne6 16.Ce5 N:c4 17.D:c4 Tfe8 18.Tc2 Ce4 19.Dd3 Cd6 20.Tb1 Tac8 21.Da3 f6 (Calul din e5 este jenant și trebuie alungat află timp cât există un control dublu pe f7) 22.Cd3 Rb7?! (O cursă: la 23.D:a7?? Cb5 24.Dc5 Ca3 cu câștigul calității, dar dacă negrul tot era hotărât să investească un tempo în iluzii, mai bine muta regele pe h8...) 23.h3 De4 24.Tbc1 Cb5 25.Db3! (Prin ultimele două mutări, negrul a propus, indirect, schimbul cailor, însă albul are gânduri subțiri) 25...Cd6 26.Ce5 De7 27.Da4 Cb5?? (Trebuia 27...Ta8)

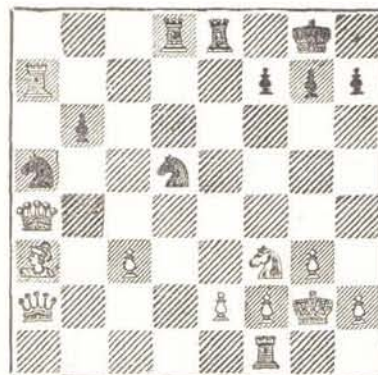
28.d5! a6? (Negrul încă nu a văzut primejdia) 29.d:c6 T:c6 30. Cb7! T:c2 31.D:c2+ (Acum se

vede de ce era bine dacă regele negrul n-ar fi emigrat pe h7...) 31...Rh8 32.Dc6 Tb8 33.Cc5 a5?? 34.Tb1 și negrul cedează.

DESCHIDEREA ENGLEZA

J. Speelman J. Timman

1.e4 e5 2.Cc3 Nb4!? (O mutare neobișnuită. De regulă, se joacă 2...Cf6 3.g3 d5 4.c:d5 C:d5 5.Ng2 Cb6 etc. Această continuare arată intenția negrului de a juca la câștig) 3.g3 N:c3 4.b:c3 Cc6 5.Ng2 Cge7 6.e5?! (Insuficient. Mai elastic este 6.d3, urmat de 7.Cf3) 6... b6 7.Na3 Nb7 8.d4 d5 9.c:d6 e.p. c:d6 10.d:e5 d:e5 11.Da4 (Cînd a jucat 6.e5, albul a apreciat în favoarea sa această poziție, din cauza multiplelor legături pe diagonale, dar...) 11...0-0! 12.Td1 (La 12.N:e7 C:e7! 13.N:b7 Dc7! 14. Nc6 D:c6, cu avantaj pentru negru, datorită pionului slab din c3) 12... De8 13.Cf3 Te8 14.0-0 Ca5! (Negrul amenință să fixeze poziția cu 15...Ce4, după care își va spune cuvîntul tehnica...) 15.C:e5 (O reacție tipică: albul, după ce a pierdut disputa strategică, preferă o decizie pe cale tactică, unui deces chinuitor, prin paralizie pozițională. Și, cu puțin noroc...) 15... N:g2 16.R:g2 De6 17.Cf3 D:a2 18. Td7! Cd5! 19.T:a7! Tad8! (Poziția fiind deschisă, se schimbă lovituri frumoase. Acum, negrul amenință simultan, 20...T (D):e2, urmat de 21...Ce3+, ori 20...C:c3 și capturarea pionului e2, iar nebunul din a3 este legat)

20.Cg5 D:e2! (20...C:c3? 21.Dh4!) 21.Nc1 (Pentru a para Ce3+, dar...) 21...Ce4 22.Rg1 f6 23.Cf7 C:c3 24.Dc6 (Albul refuză, justificat, finalul ar fi survenit după 24.Db3 Td1 25.T:d1 D:d1+ 26.D:d1 C:d1) 24...Td1 25.T:d1 C:d1 26. Ch6+ (Practic, singura apărare contra matului din varianta 26.

BIEL, 1985

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	
1 R.Vaganian	U.R.S.S.	1/2	1/2	1	1	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1	1	1	1	1	1	22 1/2
2 V.Seirawan	S.U.A.	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	0	1/2	1/2	1/2	1	1	1/2	1	1	1	1	1	11 1/2
3 A.Sokolov	U.R.S.S.	1/2	1/2	1/2	1/2	0	1/2	1/2	1/2	1/2	1	1/2	1	1/2	1	1	1	1	11
4 N.Short	Anglia	0	1/2	1/2	1	1	0	1/2	1/2	1	1/2	1	1	1/2	1/2	1/2	1	1	10 1/2
5 J.van der Wiel	Olanda	0	1/2	1	0	1	0	1/2	1/2	1	1	1	1/2	1	1/2	1/2	1	1	10 1/2
6 E.Torre	Filipine	1/2	1/2	1/2	0	1	1/2	1/2	1/2	0	1	1	1	1	1/2	1	1	1	10 1/2
7 L.Polugaevski	U.R.S.S.	1/2	1	1/2	1	0	1/2	1	1/2	1	0	1/2	0	1/2	0	1/2	1	1	9 1/2
8 L.Liubojevici	Iugoslavia	1/2	1/2	1/2	1/2	1	0	1/2	1/2	1	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1	1/2	9 1/2
9 U.Andersson	Suedia	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	9 1/2
10 A.Rodriguez	Cuba	1/2	1/2	1/2	0	1/2	1/2	0	0	1/2	1/2	1	1	1/2	0	1/2	1/2	1	8
11 G.Sax	Ungaria	1/2	0	0	1/2	0	1	1	1/2	1/2	1/2	0	0	1	0	1/2	1	1	8
12 V.Jansa	Cehoslovacia	1/2	0	1/2	1/2	0	0	1/2	1/2	1/2	0	1	1	1/2	0	0	1	1	7 1/2
13 M.Quinteros	Argentina	0	0	0	0	0	0	1	1/2	1/2	0	1	0	1	1	1	1	1/2	7 1/2
14 M.Petursson	Islanda	0	1/2	1/2	0	1/2	0	1/2	1/2	1/2	0	1/2	0	1	1	1/2	1/2	1/2	7
15 L.Guttman	Israel	0	0	0	1/2	0	1	1/2	0	1	1	0	0	1	1	1/2	0	1/2	6 1/2
16 Li Zunian	R.P.Chineza	0	0	0	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1	0	0	0	0	1/2	1/2	1/2	6
17 C.Pantos	Elveția	0	0	0	1/2	1/2	0	0	0	1/2	0	0	0	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	4
18 A.Martin Gonzalez	Spania	0	0	0	0	0	0	0	1/2	1/2	0	0	1/2	1/2	1	1/2	0	1/2	3 1/2

Ne3 De1+ 27.Rg2 C:e3+ 28.f:e3 C:e3+ 29.Rh3 Df1+ etc.) 26...g:h6 27.D:f6 De1+ 28.Rg2 De4+ 29.Rg1 Dg6 30.Dd4 Te1+ 31.Rg2 De4+ 32.D:e4 T:e4 33.N:h6 Te6 34.Nf4 Te2 35.Rf3 T:f2+ și albul a cedat la mutarea 41.

Surpriza cubaneză...

...a furnizat-o, desigur, noul „star“ Jesus Nogueiras, care depășește — în clasament — un fost campion mondial și alți favoriți cu vechi state.

GAMBITUL DAMEI

L. Alburt

J. Nogueiras

1.d4 Cf6 2.c4 e6 3.g3 d5 4.Ng2 Nb4+ 5.Cd2 Cc6 (5...d:c4 6.Da4+ Cc6 7.N:c6+ +—) 6.Cgf3 d:c4 7.0—0 N:d2 8.D:d2 Tb8 9.a4 b6 10.Dc3 Na6 11.Td1 0—0 12.Dc2?! (Mai bine 12.e3 12...Cb4 13.Db1 Nb7! 14.Ng5 h6 15.N:f6 D:f6 16.Dc1 (Cam multe mutări de damă în această fază a partidei; albul încearcă să-și recupereze pionul de gambit) 16...c5 17.Ce5 (Ultima ocazie de a posta calul pe e5. La 17.d:c5 Nd5 cu avantaj pentru negru în centru) 17...N:g2 18.R:g2 Tbd8! (Parează amenințarea Cd7 și eliberează calul de la apărarea punctului c6) 19.D:c4 c:d4 20.f4? (Slăbirea cîmpului e3 pentru consolidarea calului pe e5 este un preț prea mare. Trebuia 20.Cf3 a5 21.C:d4 Td5, cu poziție preferabilă celei din partidă) 20...a5 21.Tac1 (Albul încă nu-și poate recîștiga pionul: la 21.T:d4 pierde o calitate) 21...De7 22.T:d4? (Cu speranța 22...Tc8? 23.D:c8! T:c8 24.T:c8+ și dublarea turnurilor pe ultima linie) 22...Db7+! 23.e4 (Forțat) 24...Tc8 25.Df1 Cc2! (Mutările antipoziționale se răzbună; albul, acum, trebuie să se decidă la sacrificarea calității, deoarece la 26.Td3 D:e4+ 27.Rf2 Cd4 pierde repede)

26.T:c2 T:c2+ 27.Rh3 Dc8! (Regele alb este păstrat în obiectiv) 28.Cd7 Td8 29.Dd3 (În sfîrșit, albul schițează o amenințare: 30.Cf6+) 29...Rh8 30.e5! (Giuma se îngroașă: se amenință, iar 31.Cf6 și nu merge 30...Dc6 31.Cf6! Dg2+

32.Rg4 h5+ 33.Rg5! g:f6+ 34.Rh6!, cu mat imparabil) 30...Tg8 31.C:b6 Dc6 32.Td8 T:d8 33.D:d8+ Rh7 34.Dd3+ g6 35.Cd7 Rg7 (Negrul trebuie să joace cu atenție. Nu merge 35...Dg2+ 36.Rg4 h5+ 37.Rg5 și regele alb pătrunde de la f6, iar forțele grele ale negrului s-au îndepărtat, decisiv, de regele lor) 36.Rg4 T:h2 37.Cf6 Dg2! (Fixează piesele albe de apărare a cîmpurilor e2, respectiv h5) 38.Ce8+ (Clasicul șah de adio, căruia nu-i rezistă, după cum se vede, nici mării maestri...) 38...Rh8 39.Cf6 De2+ 40.D:e2 T:e2 41.Ce8 T:b2 42.Cd6 Tb4 43.C:f7+ Rg6! și albul a cedat.

Tehnologie de grup

Marele maestru Florin Gheorghiu mi-a explicat, odată, că superioritatea jucătorilor sovietici în ceea ce privește teoria deschiderilor se bazează și pe faptul că în spatele fiecărui vîrf șahist se află un colectiv, un grup, ale cărui eforturi propulsează valoarea spre piscurile eșichierului mondial. În această idee, am selecționat următoarele două partide.

APĂRAREA SICILIANĂ

M. Tal

M. Sisniega

1.e4 c5 2.Cf3 d6 3.d4 c:d4 4.C:d4 Cf6 5.Cc3 Cc6 6.Ng5 e6 7.Dd2 Ne7 8.0—0—0 0—0 9.Cb3 a5 10.a4 d5 (Pînă aici nimic neobișnuit: așa s-a jucat în a 37-a partidă a meciului Karpov — Kasparov, iar Karpov — cu albul — a continuat cu 11.e:d5, ceea ce a dus, după 11...C:d5 12.N:e7 13.Cb5 Nd7 14.Ne2 Cf5 15.C3d4 C:d4, la remiză. Firește, partida fiind cunoscută de ambii jucători, Sisniega nu avea nici un motiv de îngrijorare...) 11.Nb5!? (Această mutare este o propunere a maestrului estonian Vitoliņs și fusese experimentată în câteva partide de antrenament cu Tal. În timp ce acesta se află pe un teren familiar, mexicanul nu va găsi o linie de joc acceptabilă) 11...C:e4?! (Poate, mai exact 11...Nb4, sau 11...Cb4) 12.C:e4 d:e4 13.D:d8 N:d8 14.N:d8 C:d8 15.Cc5 f5 16.Td6! (Tal relatează că Vitoliņs, la antrenamente, juca în această poziție 16.Nd7...) 16...Rf7 (Practic, singura posibilitate. La 16...Cf7 17.Tb6 Ce5 18.Td1 cu amenințarea 19.C:e6) 17.Thd1 Re7 18.Nd7 Tf7? (Nu observă combinația care urmează. Trebuia 18...N:d7 19.T:d7+ și avantajul albului nu are, deocamdată, un caracter decisiv). Vezi diagrama.

19...C:e6! N:d7 (Forțat) 20.Cc7! (Albul cîștigă o calitate, deoarece la 20...Tc8 urmează 21.T:d7+ Rf6 22.Cd5+) 20...N:a4 21.C:a8 Ce6 22.Cb6 Ne8 23.Td5 Nc6 24.T:a5 Rf6

25.Cd5+ Rg6 26.Ce3 și negrul a cedat. Practic, pentru Tal, partida a început la mutarea 17, și, în plus, el era edificat asupra resurselor poziției...

APĂRAREA FRANCEZA

N. Short

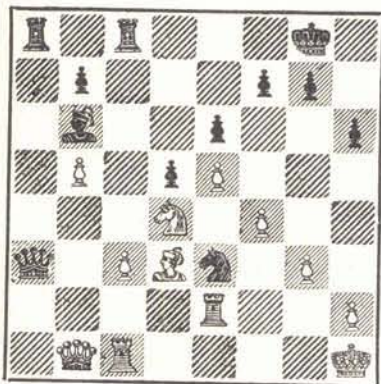
R. Vaganian

Biel, 1985

1.e4 e6 (Apărarea franceză, după cum se știe, una din armele preferate ale lui Vaganian, este o deschidere pe care „supergreul“ din Erevan o tratează cu măiestrie, ca Botvinnik, odinioară, dar în această partidă a fost aleasă din motive speciale...) 2.d4 d5 3.Cc3 Nb4 4.e5 c5 5.a3 Na5 (În amplul său comentariu asupra partidei de față, publicat în săptămînalul sovietic „64“, Vaganian mărturisește că nu mai folosește această mutare, analizată intens — nota bene! — de șahiști armeni și des întîlnită în partidele colegului său, marele maestru Lputian) 6.b4 c:d4 7.Cb5 (Short, care jucase 7.Dg4 contra lui Lputian, la Erevan, în 1984, consideră că este mai prudent să nu repete varianta...) 7...Nc7 8.f4 Nd7! (Vaganian apreciază ca mai exactă această mutare, decît 8...Ce7, cum s-a jucat în partida Nunn — Hüg, Zürich, 1984) 9.Cf3 Ce7 10.Nb2?! (O inexactitate; cîteva runde mai tîrziu Ljubojević a jucat, contra lui Vaganian, 10.Cb:d4, obținînd o poziție mai bună) 10...N:b5! (Excelent jucat! Negrul scapă de o figură inactivă eliminînd unul din caii albi — blocheuri ideali pe d4 în acest tip de poziții, în plus, nebulul trebuie să revină la d3, deci calul din b8 se dezvoltă cu tempo) 11.N:b5+ Cbc6 12.Nd3 Nb6 13.0—0 a6 (Consolidează calul din c6 și îngreunează capturarea pionului d4) 14.Rh1 h6 15.Dd2 0—0 16.a4 Dc7 17.b5 a:b5 18.a:b5 Ca5 19.N:d4 Ce4 20.Db4 (Mai bine era 20.Df2) 20...Cg6! (Provocînd, în treacăt, o slăbiciune pe flancul regelui, calul se îndreaptă spre e4, via c5) 21.g3

Tfc8 22.Tfc1 Na5 23.Db3 Cf8 24.c3 Cd7 25.Ta2 (Recunoașterea greșelii de la mutarea 20. Albul încearcă un transfer al damei pe flancul regelui, dar este prea târziu. Nu mergea, direct, 25.Dd1 din cauza 25...Cb2) 25...Cc5 26.N:c5 D:c5 27. Cd4 Nb6 28.Db1 Ce3 29.Te2 Da3! (Ansamblul pieselor negre funcționează cu precizia unui mecanism de ceasornic. Acum nu se poate juca 30.T:e3 din cauza 30...N:d4)

30.Cb3 Te7 31.h3 h5! (Poziția dominantă a pieselor negre permite jocul pe ambele flancuri) 32.Rh2 h4 33.g:h4 (După 33.g4 Da4 se pierde pionul f4) 33...Tac8 34.Da2 (Albul este pierdut: se amenința, concomitent, T:c3 și De7) 34...Da2 (34...De7? 35.Dd2 D:h4 36.T:e3 D:f4+ 37.Tg3) 35.T:a2 g6 (Parează matul pe ultima linie) 36. Cd2 T:c3 37.T:c3 T:c3 38.Ne2 Cf5 39.h5 Ne3 40.h:g4 N:f4+ 41.Rg1 Tg3+ 42.Rf2 T:g6 și albul a cedat la mutarea 52. O înfrângere grea pentru tânărul mare maestru englez, care nu a reușit decât o remiză (cu Sokolov) în fața trio-ului sovietic.

Două victorii obținute în laboratoarele sovietice de cercetare șahistă!

Asaltul tinereții

Printre animatorii acestei ediții a interzonalelor s-au numărat câțiva jucători tineri, din noua generație de mari maestri: sovieticii Cernin, Gavrikov, Sokolov și englezul Short. Primii doi, actuali campioni ai U.R.S.S., împreună cu Gurevici, s-au clădit la egalitate în Tunis. Valoarea lor sensibil apropiată a fost evidențiată și de scorul strins din meciul de baraj disputat la Moscova. Sokolov s-a calificat, convingător, la Biel, iar Short a fost primul în triumful său cu Torre și Van der Wiel. Iată cum joacă unul din cei mai tineri participanți la viitorul turneu al candidaților de la Montpellier.

Recenzii: DIN NOU „PLANETA ȘAH“

Sub egida prestigioasă a Uniunii Scriitorilor, la răstimpul citorva luni doar, Uli Văluoreanu și colaboratorii săi au curajul să arunce pe piață o nouă ediție al almanahului (de astă dată estival — 1985) cu originalul și incitantul titlu „Planeta șah”, cu și mai promițătorul subtitlu „Literatura și jocurile minții”. Evocarea unei „noi ediții” ar putea fi înșelătoare, lăsând impresia că ne referim la o retipărire: nici pomeneală!

Autorii almanahului au reușit — într-un domeniu, oricum, limitat de subiectul crasi-unic — turul de forță de a ne mai copleși cu texte și imagini inedite, acoperind alte 224 de pagini care se parcurg aici și cu mare plăcere, indiferent dacă e vorba de o povestire de John Steinbeck („O idee uimitoare”) sau de tablourile parcă psihedelice ale lui Allen Bishop.

Ai ce vedea și ai ce citi în acest nou almanah închinat șahului. Victor Eftimiu dublează basmul lui Sadoveanu, spunându-ne din nou „Povestea șahului”. Cei ce încă nu l-au cunoscut pe mehenghiul Oslap Bender vor lua cunoștință, rizind cu hohote, de năzdrăvăniile marelui coșcar, în fragmentul „Congresul interplanetar de șah” de Il

și Petrov. Nu fără efort a fost găsită și „o povestire aproape polițistă”: „Stratagema” de William Brandon; dar și iubitorii de literatură clasică își primesc partea cu „Joc mortal” de Jokai Mor sau „Șah la țară” de Șalom Alehem. Precum paseiștii se vor putea delecta cu cel mai vechi text literar șahistic în limba română, apărut în 1842 în „Curierul de ambe sexe”, schița „Jucătorul de șah” de Marie Aycard. Inapoi la contemporaneitate, să ne bucurăm de un splendid poem al lui Ștefan Augustin Doinaș, de o frumoasă tălmăcire semnată Alexandru Balaci (schița „Șah-dublu”, cu caracter science-fiction, de Lino Aldani), de aserțiunile atât de spirituale ale lui Gheorghe Tomozei, Radu Coșau, Octavian Paler sau de versurile poetului Tudor George, atât de apropiat sportului încât nu putea pierde ocazia de a călca cu Pegasul său și pe tărîmul jocului de șah. Și încă nu am spus nimic despre multitudinea de partide și realități din perimetrul eșichierului românesc, despre culisele meciului Karpov — Kasparov și efemeridele referitoare la jocul nostru. Și încă nu am lăudat destul aspectul grafic excepțional al volumului, care se datorește artistului Radu Georgescu.

Cutezanța de care vorbeam la început merită câteva considerații: 1. Dacă în mai puțin de un an piața literară absoarbe două almanahuri dedicate șahului, înseamnă că numărul iubitorilor acestui joc în țară este foarte mare, considerabil și impunător.

2. Capacitatea de invenție de pe eșichier transferată în bibliotecă și pinacotecă dă — iată — surprinzătoare rezultate, pentru care realizatorii almanahului merită toate felicitările.

Victor BÂNCIULESCU

APĂRAREA SICILIANĂ

A. Sokolov G. Sax
1.e4 c5 2.Cf3 d6 3.d4 c:d4 4.C:d4 Cf6 5.Cc3 g6 6.Ne2 (Contra lui Sax, adept fervent al dragonului, Sokolov optează pentru un sistem folosit și dezvoltat de Karpov) 6... Ng7 7.0—0 Cc6 8.Cb3 0—0 9.Ng5 (Mai elastic pare 9.Rh1, mutare — oricum — necesară în această variantă, pentru a putea dezvolta nebunul la e3 sau g5, în funcție de calea de joc aleasă de negru) 9... a6 10.a4 Ne6 11.f4 Ca5 12.Rh1 Te8 13.C:a5 D:a5 14.Nd3! Te5 (Altă idee ar fi 14...h6 15.Nh4 Ne4 pentru a răspunde la f5 cu g5, cu blocadă pe cîmpuri negre) 15.f5 g:f5!? (Este greu de crezut că un mare maestru de calibrul lui Sax

nu a prevăzut mutarea următoare a albului).

16.Nd2! (Amenință 17.e:f5 N:f5 18.Ce4 cu câștig de material) 16... De7 17.e:f5 Ne4 18.Ne3 Te6 19.Tf3 Rh8 20.De2 N:d3 21.e:d3! (Pentru a putea juca la momentul oportun, Ce4) 21...T:c3 (Profilaxie contra amenințării — enunțate mai sus) 22.b:c3 D:c3 23.Taf1 De5 24.Th3 Dd5 (Se amenința g4, urmat de g5) 25.Ng5 Tg8 26.Tg3 b5!? (Nu observă poanta de la mutarea 29) 27.a:b5 a:b5 28.D:e7 Te8 29.N:f6! (Negrul se aștepta, numai, la 29. D:f6? h6! 30.Nh4 N:f6 31.N:f6+, doar un șah etern. Acum, la 29... T:e7 30.T:g7! pierde forțat). Deci, 1—0.

Comentarii de Șerban TEODORESCU
maestru

Note teoretice: CALEIDOSCOP SPANIOL (II)

Varianta 9.d4 sub lupa analizelor

În poziția survenită după mutările introductive specifice sistemelor închise din Partida Spaniolă (1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.Nb5 a6 4.Na4 Cf6 5.0-0 Ne7 6.Tel b5 7.Nb3 d6 8.c3 0-0 9.h3), negrul dispune de o multitudine de continuări (9...Ca5, 9...Cb8, 9...Nb7, 9...h6 etc.), fiecare dintre ele ridicând alt tip de probleme strategice. Simpla enumerare și prezentare a variantelor principale ocupă în Enciclopedia deschiderilor peste 40 de pagini. Multe poziții sînt analizate pînă la trecerea în final, iar bogatul material informațional oferit de zecile de partide recente ale marilor maestri face tot mai dificilă pregătirea teoretică a albului. În variante foarte la modă, cum este 9...Nb7, jocul propriu-zis începe pe la mutarea a 20-a. De pildă, la ultimul campionat al U.R.S.S. (Riga, 1985), în partida Sokolov — Gheller negrul a întărit o partidă mai veche Balasov — Karpov, jucată în 1983, la mutarea a 28-a. Și tot în această controversată variantă Zaitsev (9...Nb7), albul a căzut victimă unei noutăți teoretice la mutarea a 18-a, în partida De Firmian — Beliavski, de la turneul interzonal din Tunis, din acest an. De remarcat că varianta din partidă (9...Nb7 10.d4 Te8 11.a4 h6 12.Cbd2 Nf8 13.Nc2 e:d4 14.c:d4 Cb4 15.Nb1 c5 16.d5 Cd7 17.Cf1 f5!? 18.e:f5 Cf6!, urmat de 19...Cb:d5, cu joc excelent pentru negru) nici măcar nu figurează în ediția a II-a, editată în 1981, a Enciclopediei iugoslave a deschiderilor.

La un asemenea ritm de dezvoltare a teoriei este firesc faptul că mulți șahiști încearcă să evite sistemele clasice, jucînd 9.d4 în loc de 9.h3. Albul renunță la manevre profilactice și ocupă imediat centrul, permițînd legarea calului din f3, cu 9...Ng4, ceea ce conferă luptei un caracter mai ascuțit (diagrama 1).

Sistemul care începe cu 9.d4, jucat de mari maestri ca Fischer, Tal, Korcinoi, Gheller, pune în fața negrului probleme tactico-strategice destul de complicate și are avantajul unui material analitic mult mai restrîns decît după continuarea clasică 9.h3. În plus, așa cum am arătat în articolul precedent, varianta poate fi utilizată și ca armă „anti-Marshall” (După 7.Nb3 0-0 8.d4!? d6 9.c3 Ng4 se obține tot poziția din diagrama 1), permițînd deci un sistem unitar și economic în Partida Spaniolă. Albul putea evita căile prea analizate jucînd anterior 8.a4 (în loc de 8.c3), ceea ce conduce la o luptă cu pronunțat caracter pozițional și va face obiectul unui articol viitor. Dimpotrivă, după 9.d4 Ng4 se obțin poziții ascuțite, ce convin de minune jucătorilor de inițiativă, și acest fapt explică popularitatea în creștere a variantei.

În poziția din diagrama 1 albul dispune de două continuări principale: A) 10.d5 și B) 10.Ne3. După cum demonstrează practica, alte mutări nu ridică probleme deosebite negrului:

10.Dd3?! N:f3 11.g:f3 Ca5 12.f4 C:b3 13.a:b3 Cd7 14.Ca3 e:d4 15.e:d4 c5! 16.d5 Nf6 17.Cc2 Te8, cu avantaj pentru negru, Toluş — Bronştein, U.R.S.S., 1958.

10.h3 N:f3 11.g:f3 (La 11.D:f3?! e:d4 12.Dd1 d:c3 13.C:c3 Ca5 14.Nc2 Te8 15.f4 b4 16.Cd5 C:d5 17.D:d5 c6!, albul nu are compensație suficientă pentru pion, de pildă: 18.Dd3 g6 19.Rh1 Nf8 20.Tf1 d5! 21.e5 Ce4 22.b3 Ca3 23.N:a3 b:a3, cu avantaj pentru negru, conform unei analize a lui Botvinnik) 11...Ca5 12.Nc2 (Dacă 12.f4 C:b3 13.a:b3 c5 14.f:e5 d:e5 15.d5 Ce8 16.f4 Nd6 și albul stă mai slab) 12...Ch5 13.f4!? (se amenința 13...Ng5!) 13...C:f4 14.N:f4 e:f4 15.Cd2 (15.Dg4 De8!) 15...c5 16.Cf3 Ce6 17.Dd2 e:d4 18.c:d4 Nf6!

19.Tad1 Da5! (nu 19...g5? 20.e5!) 20.De2! (Este greșit 20.D:f4? din cauza 20...C:d4!) 20...Tac8 (După 20...D:a2? 21.e5! urmat de 22.De4 albul cîștigă) 21.Nb3 și albul are oarecare compensație pentru pion, Dubinin — Antoșin, U.R.S.S., 1962. După 21...Tfe8 șansele ambelor părți sînt aproximativ egale, dar negrul păstrează totuși pionul în plus.

10.a4!? Dd7 (Slab este 10...N:f3 11.g:f3 Ca5 12.Na2 Ch5 13.f4! C:f4 14.N:f4 e:f4 15.b4! Cc4 16.Df3 c6 17.N:c4! b:c4 18.Ca3 cu avantaj pentru alb, dar perfect jucabil este 10...e:d4 11.a:b5 a:b5 12.T:a8 D:a8 13.c:d4 Da7 14.Ne3 Ca5 cu joc egal, Södeborg — Lundin, 1960) 11.d5 (Inercerea tactică 11.a:b5 a:b5 12.N:f7+? R:f7 13.Db3+ d5! 14.T:a8 T:a8 15.C:e5, după 15.Cg5+ Rg8 16.Cd2 e:d4 negrul are avantaj decisiv, Pancenko — Suetin, U.R.S.S., 1979) 15...C:e5 16.d5 se respinge ușor: 16...C:e4! 17.T:e4 Tal! 18.Tf4+ Rg8 19.Dc2 Ng5!, cu poziție cîștigată, Messing — Kovacs, 1976, iar 12.T:a8 T:a8 13.Ca3 Tb8 nu dă decît joc egal) 11...Ca5 12.Nc2 c6 13.h3 Nh5 14.d:c6 D:c6 15.Cbd2 Cb7, cu joc echilibrat, Pancenko — Savon, U.R.S.S., 1979.

9.d4 Ng4 10.d5

A) 10.d5 Ca5 11.Nc2 (După 11.h3 C:b3 12.a:b3 Nd7 13.c4 c6 14.d:c6 N:c6 15.Cc3 b4 16.Cd5 C:d5 negrul a egalat, Suetin — Kondratiev, U.R.S.S., 1975) 11...c6 (Negrul porneste imediat contraacțiunea în centru; pentru continuările 11...Dc8!? sau 11...c5, vezi partidele 1 și 2 din anexă) 12.h3!? (Un plan foarte la modă în urmă cu cîțiva ani. Pentru continuarea clasică 12.d:c6, vezi partida 3, care ilustrează destul de clar modul cum egalează negrul).

În poziția din diagrama 2 negru dispune de mai multe continuări: a) 12...Nd7; b) 12...Nh5, c) 12...Nc8, d) 12...N:f3, pe care le vom analiza pe rînd.

a) 12...Nd7 13.C:e5! d:e5 14.d6 și acum: 14...Ce8 15.d:e7 D:e7 16.Cd2 Ne6 17.Cf1, urmat de 18.Df3, cu ușor avantaj pentru alb.

14...N:d6 15.D:d6 Ce4 (După 15...Db8 16.Dd3 Ne6 17.Df3! Cd7 18.Cd2 De7 19.Cf1 Tad8 20.Cg3 f6 21.Ch5, albul a obținut un mic avantaj, Vasiukov — Ostojici, Reykjavik, 1968) 16.Dd1 Ne6 17.b3 Cb6 18.Ng5 D:d1 19.T:d1 cu final ceva mai bun pentru alb, Teșkovski — Smislov, Lvov, 1978.

14...Ne6 15.d:e7 D:e7 16.Df3 Tfd8 17.Dg3! Cd7 18.b3 c5 19.Cd2 b4 (la 19...e4 20.b4 Ce6 21.a4, cu avantaj pentru alb) 20.c:b4 c:b4 21.Cf3 Tac8 22.Nh6! f6 23.Tac1 (Albul a obținut un mic avantaj, pe care-l va concretiza în mod instructiv) 23...Ce5 (la 23...Ce6 24.Nd3 Ce5 25.Nc4, cu superioritate evidentă) 24.Nb1 Cab7 25.Ne3! a5 (Dacă 25...Cd3 26.T:c8 N:c8 27.Td1 Cf4?! 28.T:d8+ D:d8 29.N:f4! e:f4! 30.D:f4 Dd1+ 31.Rh2 D:b1 32.Dc7!, cu avantaj pentru alb, dar merită atenție continuarea 27...Cbc5!) 26.Ch4 Cd3? (mai bine 26...a4 27.Cf5 Df8) 27.T:c8 N:c8 28.Tf1! Dc7 29.Rh2 Cbc5 30.N:c5! C:e5 31.Tc1 Ne6 32.De3! Te8 33.Nd3! g5 34.Na6 Ta8 35.T:c5 De7 36.Te6! și negrul a cedat, întrucît la 36...g:b4 urmează 37.T:c6! și 38.Nc4, Vasiukov — Romanșin, U.R.S.S., 1974.

b) 12...Nh5 13.d:c6 (Albul schimbă la c6 după ce a îndepărtat nebulul negru de la controlul centrului) 13...Dc7 (După 13...C:c6 manevra 14.Ng5 este foarte puternică, de exemplu: 14...Db6 15.Cbd2 Tad8 16.Nb3 Cd7 17.Ne3 Dc7 18.Cf1 Ca5 19.Cg3 Ng6 20.a4! Ce5 21.N:c5 d:c5 22.Nd5 Tb8?! (la 22...Ce4 23.a:b5 a:b5 24.Db3 Cb6 25.Ted1! albul stă mai bine) 23.a:b5 T:b5 (23...a:b5 24.C:e5!) 24.Ta2 c4 25.De2 Tf8 26.Teal Rb8 27.Cf1 Nc5 28.C3d2 Te8 29.Ta4 Db6 30.

N:c4 și albul a obținut poziție câștigată, Beliavski — Kuzmin, U.R.S.S., 1976).

14.Cbd2 C:c6 (Maestrul sovietic Nikitin recomandă 14...D:c6 15.Cf1 Cc4! (nu 15...Tfe8 16.Cg3 Ng6 17.Ch4 Nf8 18.a4!, cu avantaj pentru alb, Vasiukov — Matanovici, Skoplje, 1970) 16.Cg3 Ng6 17.Ch4 Tae8! 18.Cg5 Nd8!?) 15.C:f1 și acum:

15...Tae8?! 16.Cg3 Ng6 17.Ch4 Tfd8 18.Chf5 d5 19.e:d5 C:d5 20.Df3 Nf8 21.Ng5! f6 22.Nb3 Nf7 23.Tad1, cu avantaj clar pentru alb, Stein — Rodriguez, Havana, 1966.

15...Tfe8 16.Cg3 Ng6 17.Ch4 b4!? 18.Chf5 Nf8 19.Nd2!, cu poziție ceva mai bună, Boleslavski — Keres, U.R.S.S., 1949.

15...Tad8 (Marele maestru englez Nunn recomandă 15...Tfd8!?) 16.Cg3 (La 16.De2 Tfe8! negrul egalează, iar 16.Ce3 d5! 17.C:d5 C:d5 18.e:d5 f5 19.De2 e4! 20.d:c6 Nc5 21.Ng5 Nf3 22.Df1 (22.N:d8? Dg3! și negrul câștigă) 22...Tde8 23.a4 De5 conduce la joc complicat, în care șansele negrului nu sînt mai rele, Kuzmin — Lukacs, Budapesta, 1978) 16...Ng6 17.Ch4 d5 18.C:g6 h:g6 19.e:d5 C:d5 20.Df3 C4 21.Ne4 Ca5 22.N:f4 e:f4 23.Ce2 cu ușor avantaj pentru alb, Vasiukov — Buhutin, U.R.S.S., 1972.

c) 12...Nc8! (O continuare solidă, care evită complicațiile) 13.d:c6 De7 (După 13...C:c6 14.Cbd2 Nb7 15.Cf1 Cb8 16.Cg3 Te8 17.a4 albul stă ceva mai bine, Nunn — Godey, Olimpia, Haifa, 1976) 14.Cbd2 (Dacă 14.a4 Ne6 15.a:b5 a:b5 16.Cg5 D:c6! 17.C:e6 f:e6 18.Cd2 Tfe8 19.Nd3 Df7! negrul preia inițiativa, Schranz — Hardicsay, Ungaria, 1978. Propunerea regretatului mare maestru Ciocâltea 14.b3!?) care a avut succes după 14...C:c6! 15.a4 b4 16.e4 Cd7 17.Cbd2 Cc5 18.Cf1 Ce6 19.C:c3 C:d4 20.C:d4 C:d4 21.Cd5 Dd8 22.Ne3 Ce6 23.Nb6!, cu avantaj, Ciocâltea — Radovici, București, 1979, își pierde eficacitatea după răspunsul corect 14...D:c6! cu joc egal, Marjanovici — Abramovici, Iugoslavia, 1980) 14...D:c6 15.Cf1 și acum poate urma:

15...Ne6 16.Cg3 g6 17.Cg5 (sau 17.Nh6 Tfc8! — mai slab este 17...Tfe8 18.Dc1 Tac8 19.Cf5! N:f5 20.e:f5 Cd7 21.h4 b4 22.h5 g:h5 23.f6! N:f6 24.Cg5, cu avantaj pentru alb, Levitina — Mucnik, U.R.S.S., 1979 — 18.Cg5 Nf8 19.N:f8 T:f8 20.Dc1 Nd7 21.Cf3 Rg7 22.Cf5+ N:f5 cu joc egal, Ligterink — Timman, Amsterdam, 1978) 17...Nd7 18.De2 Tfe8 19.a4 Nf8 20.a:b5, remiză, Sax — Byrne, Buenos Aires, 1978.

Sau 15...C:c4 16.Cg3 Te8 (Sau 16...g6 17.Nh6 Te8 (Dubios sacrificiul de calitate 17...C:b2?! 18.Dc1 Cc4 19.N:f8 N:f8 20.a4 Tb8 21.a:b5 a:b5 22.Nd3 Cd7 23.De2 Cdb6 24.Te1 Nd7 25.Cd2, cu avantaj pentru alb, M. Teitlin — Sturua, U.R.S.S., 1983) 18.Dc1 (după 18.b3 Cb6 19.Dd2 Rh8 20.Cg5 Ne6! 21.C:e6 f:e6 22.Ng5 De7 jocul este complicat, Fedorowicz — Reshewsky, S.U.A., 1981) 18...Cd7 19.a4 Cf8 cu egalitate, Sax — Lengyel, Ungaria, 1977) 17.a4 (Dacă 17.De2 Nb7! 18.Cf5 Nf8 cu ideea 19...d5, cu joc complicat) 17...Nb7 (La 17...Nf8 18.b3! Cb6 19.a5 Cbd7 20.Nd2 Nb7 21.b4 h6 22.Tc1 Tad8 23.c4, cu poziție neclară, Nunn — Littlewood, Londra, 1978) 18.Nd3 Nf8 19.De2 d5! 20.a:b5 a:b5 21.T:a8 N:a8 22.a:d5 C:d5 23.Cf5 e4! 24.N:e4 C:c3 25.b:c3 T:e4 26.D:e4 și partida s-a încheiat curînd remiză, Timman — Spasski, Montreal, 1979.

d) 12...N:f3 13.D:f3 c:d5 14.e:d5 (diagrama 3).

În poziția din diagrama 3, des întîlnită cu 7—8 ani în urmă, negrul continuă de obicei cu 14...Cc4 (pentru 14...Tc8 sau 14...Dc7 vezi partida 4. 15.Cd2 (O continuare interesantă este 15.a4!? Cb6! 16.Td1 Dc7 17.a:b5 a:b5 18.Ca3 b4! 19.c:b4 T:a3 20.N:h7+ R:h7 21.b:a3 Dc4 22.Ng5, cu poziție complicată, Bronstein — Gheller, Teeside, 1975, sau 15...g6 16.Nd3 Dd7 17.De2 Db7 18.Td1 Cb6 19.a:b5 a:b5 20.Ca3 b4! 21.c:b4 Tfb8, cu joc neclar, Benjamin — Short, Londra, 1983) 15...Cb6 (Negrul atacă imediat pionul slab d5, deși este perfect jucabil și 15...Tc8!? 16.Cf1 Ce8!?) (la 16...g6 17.Nh6 Te8 18.a4! C:b2! 19.a:b5 a:b5 20.Cg3 b4 21.c4! C:c4 22.Na4 Ca3 23.N:e8 C:e8 24.Tec1 Tb8 25.Db3 Ng5 26.N:g5 D:g5 negrul a obținut compensație suficientă pentru calitate, Razuvaev — Vasiukov, U.R.S.S., 1978) 17.a4 g6 18.Ce3 Ng5 19.a:b5 a:b5 20.C:c4 b:c4 21.N:g5 D:g5 22.Na4! Te5 23.Nc6 f5 24.Ta8 Cf6 25.T:f8+ R:f8 26.Ta1 Dd2! și negrul a preluat inițiativa în partida Ciburdanidze — Psahis, U.R.S.S., 1979, care a continuat astfel: 27.Dg3 g5! 28.Ta8+ Rg7 29.Td8 h6! 30.De3 Dd1+ 31.Rh2 f4 32.Df3 Dd2 33.g3 e4 34.Dg2 f3 35.Df1 e3 36.T:d6 D:f2+! și albul a cedat) 16.Cf1 (La încercarea de a apăra pionul d5 prin 16.Nb3 negrul răspunde 16...Cfd7 sau 16...Ce8).

În poziția din diagrama 4 acceptarea sacrificiului de pion cu 16...Cb:d5! (pentru 16...Ce8, 16...Dc7 sau alte mutări vezi partida 5) reprezintă cea mai bună continuare pentru negru.

17.Cg3 Cc7 (La 17...Te8 18.Cf5 Nf8 19.Ng5! h6 20.Nd2! Dd7 21.Tad1 Cf4 22.N:f4 e:f4 23.D:f4 albul capătă presiune puternică, Gufeld — Klován, U.R.S.S., 1979, iar la propunerea lui Nikitin 17...g6! 18.Nh6 Te8 trebuie continuat nu 19.Cf5?! Nf8!, ci 19.Tad1!, de exemplu: 19...Cb6 20.Cf5! Ta7 21.C:e7+ D:e7 22.Ne3, cu avantaj pentru alb) 18.Cf5 (După 18.a4 b:a4 19.N:a4 Tb8 20.b4 Cfe8 21.Ne3 Cb5 22.Nc2 Tc8 23.T:a6 T:c3 24.Ta8 Dc7 25.Dd5, Romanșin — Gheller, U.R.S.S., 1975, negrul putea egala șansele cu 25...Cd4! 18...Ce6.

În poziția din diagrama 5 albul are compensație pentru pionul sacrificat, datorită posibilităților de atac pe flancul regelui. Dacă însă negrul reușește să neutralizeze inițiativa adversarului, șansele sale nu sînt de neglijat. S-au încercat două continuări: 1) 19.a4 și 2) 19.Nb3!?

1) 19.a4 b:a4 (Interesantă este propunerea lui Smejkal 19...b4!? 20.Db7 (după 20.c:b4 Tb8 21.Nd2 g6 22.C:e7+ D:e7 23.Nc3 Tfc8 poziția este neclară) 20...Te8 21.D:b4 (la 21.C:e7+ D:e7 22.D:b4 a5! urmat de 23...Tc8 negrul are joc bun) 21...Nf8 22.a5 Tb8 23.Dh4 g6! 24.Ch6+ N:h6 25.D:h6 Dc7! cu joc egal) 20.N:a4!?

Continuarea aprobată de teorie este 20.T:a4 g6 21.C:e7+ D:e7 22.Nh6 Tfc8 23.Tea1 d5 24.T:a6 T:a6 25.T:a6 e4 26.Dd1! (nu 26.De2! Db7! urmat de 27...d4! 26...Db7 27.Ta2 și poziția albului este ceva mai bună, Gufeld — Gavașelișvili, U.R.S.S., 1977) 20...g6 21.C:e7+ D:e7 22.Nc6 Tab8 23.T:a6 (Albul și-a redîștigat pionul și poziția sa pare preferabilă datorită perechii de nebuni) 23...e4! 24.De2 (Greșit este 24.N:e4? Cc5 25.Ng5 C:a6 26.N:f6 De6 27.Df4 d5! 28.N:d5 D:e1+ 29.Rh2 Tb6! și negrul câștigă) 24...Cc5 25.Ta3 Tfe8 26.Nb5 De5! 27.Nh6?! (Mai bine era 27.Ne3 Ce6, cu joc complicat) 27...Ce6 28.Na6 Tc6 29.Dd2 g5! 30.b4 Rh8!

1

2

3

4

5

(cu amenințarea 31...Cg8) 31.f3 d5 32.b5 Td6 33.h4 g:h4 34.Df2 h3! (Negrul a preluat inițiativa) 35.g4 Tg8 36.Rh1 d4! 37.c:d4 C:d4 38.g5 Cf5 39.f4 Dd5 40.T:h3 Cg4, și negrul a câștigat în câteva mutări, Șamkovici — Djurici, Toronto, 1983.

2) 19.Nb3!? (O continuare interesantă și puțin analizată) 19...Rh8!? 20.Dg3 Ce8 21.a4! Nf6 22.Nd5 Tb8 23.a:b5 T:b5 24.Nc4 Ta5 25.T:a5 D:a5 26.b4 Db6 27.Dd3 g6 (Inițiativa albului a luat proporții îngrijorătoare și negrul încearcă să se elibereze) 28.Nh6! g:f5? (După 28...C6g7 29.C:g7 N:g7, sau 29.Ce3 Cc7, negrul păstrează echilibrul) 29.N:e6! f:e6?! (Și după 29...Ng7 30.Ne3 Dc6 31.N:f5 Cf6 32.c4 albul are poziție supe-

rioară) 30.N:f8 și albul și-a realizat avantajul material, întrucât nu merge 30...e4 31.De3 D:c3 32.D:c3 N:c3 33.Tc1, urmat de 34.Tc8, Helmers — Lukacs, Budapesta, 1978.

Se poate concluziona că, după 10.d5 Ca5 11.Nc2 c6 12.h3, negrul va păstra echilibrul printr-un joc exact atît în varianta 12...N:f3, cit și cu 12...Nc8!?, evitînd complicațiile. În capitolul nostru viitor, vom urmări cealaltă ramificație principală a variantei: B) 9.d4 Ng4 10.Ne3.

Valentin STOICA
maestru internațional

ANEXA 1

(vezi diagrama 1)

10.d5 Ca5 11.Nc2 De8!? 12. h3 (La 12.a4 c6 13.Ng5 h6 14. N:f6 N:f6 15.d:c6 Td8 16.a:b5 a:b5 17.D:d5 Dc6 18.Nd3 D:d5 19.e:d5 Cb3 20.Ta3 Cc5 21.T:a8 T:a8 22.N:b5 e4 23.Cfd2 Tai 24.Rf1 Nf5 25.Ca3 Ta2 26.Cdc4 Ng6 27.h3 h5 28.Rg1 Cd3 29. Tb1 Ng5 30.Cc2 C:f2! 31.R:f2 e3+ 32.C4:e3 N:e3 33.R:e3 N:c2 34.Tc1 T:b2 35.Nf1 Rf8 negrul a obținut final egal, Teșkovski — Romanșin, U.R.S.S., 1979) 12...Nd7 13. Cb2 (Nu dă nimic albului 13.Ng5 c6 14.d:c6 D:c6 15.Cbd2 Tfc6 16.Cf1 Cc4 17.Tb1 Ne6 18.a4 h6, cu joc egal, Kuraļica — Gligorici, Iugoslavia, 1979) 13...c6 14.d:c6! (După 14.b4 Cb7 15.d:c6 D:c6 16.Nb2 Cd8 17.Nd3 Ce6 18.c4 Db7! 19.a3 Cf4 20.Nf1 Tac8 21.Tc1 Nc6 22.g3 Ce6 23.c:b5 a:b5 24.Nd3 Nd8! 25.De2 Nb6 26.Tc2 Ch5! negrul a preluat complet inițiativa, Teșkovski — Romanșin, U.R.S.S., 1979) 14...D:c6 (La 14...C:c6 15.Cf1 h6 16.Ce3 Td8 17.Ch2 Ne6 18. Cd5 N:d5 19.e:d5 Ca5 se obține o poziție complicată, cu șanse ceva mai bune pentru alb, Ciocăltea — Beliaovski, București, 1980) 15.Cf1 Tfe8! (După 15...Tac7! 16.Cg3 g6 17.Te2 Cb7 18.Ng5 Tfd8 19.a4! Ce5 20.a:b5 a:b5 21.Td2! Ne8 22.Ch2 Ce6 23.Nh4 Te7 24.Df3 Rg7 albul ar fi putut obține avantaj clar în partida Vogt — Plachetka, Tr. Teplice, 1979, continuând 25.Cgff! Cg8 26.N:e7 C:e7 27.Cg4!) 16.Cg3 Cc4 17.Cf5 N:f5! 18.e:f5 Nf8 19.a4 Tac8 20.Ta2 h6 21.a:b5! a:b5 22.Ch2 d5!, cu joc complicat, Ligterink — Smejkal, Amsterdam, 1979.

ANEXA 2

10.d5 Ca5 11.Nc2 e5 (După 11...Ce4 12.h3 Nd7 13.a4! Cb6 14.a5 Cc8 15.b3 c5 16.b4 c4 17.Cbd2 g6 18.Cf1 Ch5! 19.Nh6 Te8 20.Dd2 Nf6 21.Cg3 Cf4 22. Tad1 De7, albul a obținut un ușor avantaj în partida Sax — Gligorici, Osijek, 1978, pe care 1-ar fi putut amplifica prin 23.N:f4! e:f4 24.Ce2 g3 25.Ced4). 12.Cbd2 (Este posibil și 12. h3 Nd7 13.C:e5!? d:e5 14.d6 Ne6 15.d:e7 D:e7 16.Cd2 Td8 17.Df3 c4? (mai bine 17...Cd7) 18.Cl1 Cb7 19.Ng5 h6 20.Nd2! Rh8 21.Dg3 Nc8 22.a4! b:a4 23.T:a4 Nd7 24.Ta2 Ce5 25.Dh4 Ne6 și acum albul putea obține avantaj decisiv cu 26. N:h6! g:h6 27.D:h6 Rg8 28. Te3! Cc:e4 29.Tg3+ C:g3 30. C:g3 De6 31.Cf5 Ce8 32.Ce7+!, analiză Nunn, După 12...Nc8 13.Cbd2 De7 14.b3 Nd5 15.Cf1 Cb7 16.Cg3 g6 17.Nh6 Tfb8 18. Dd2 c4 19.b4 a5 20.a3 Dd8 21.

Ch2! a:b4 22.c:b4! Nf8 23.Ng5 Ng7 24.f3 Df8 25.Cg4 C:g4 26. h:g4 Cd8 27.Ne3 f6 28.Ce2 Cf7 29.Cc3 Nh6 30.N:h6 D:h6 31. D:h6 C:h6 32.Teb1! f5 33.g:f5 g:f5 34.a4! albul a obținut final avantajos, Șamkovici — Donoso, Malta, 1980) 12...Ce8 13.h3 Nd7 14.Cf1 g6 15.Nh6 Cg7 (Negrul tinde spre poziția recomandată de Rubinstein în spaniola cu centru închis: caii la f7 și g7) 16. g4! Cb7 17.Cg3 e4 18.Dd2 Ce5?! (O încercare de joc activ, care va fi aspru sancționată. Mai bine era 18...Dc7, cu ideea 19...f6 și apoi Cb7—d8—f7) 19.Te2! a5 20.Tf1 Db6 21.Rh2 f6 22.Ce1! b4 23.f4! (Atacul albului este mai rapid) 23...e:f4 24.T:f4 Tf7 25. Tef2 Ne8 26.Cf3 b3! (După 26...g5 decide 27.C:g5! f:g5 28. T:f7 N:f7 29.N:g7 R:g7 30. Cf5+ Rf8 31.Ch6) 27.a:b3 c:b3 28.Nb1 a4 29.g5 Cd7 30.c:g3 T:f6 31.Cd4 (Superioritatea albului este evidentă) 31... T:f4 32.D:f4 Nf6 33.Ce6 a3 34. b:a3 T:a3 35.Ng5! Ch5 36.Df3 Ce5 și acum în loc de 37. De3? D:e3 38.N:e3 Cd7, cu final egal, Vogt — Balașov, Moscova, 1977, albul ar fi putut decide cu 37.Dg2! C:g3 38.D:g3 Ng7 (nu 38...N:g5 39. Tf8 mat) 39.C:g7 R:g7 40.Df4! cu atac decisiv, de pildă 40... Cf7 41.Nh6+ Rg8 42.Df6, cu mat imparabil.

ANEXA 3

10.d5 Ca5 11.Nc2 e6 12.d:c6 Dc7 (Considerat mai exact decît 12...C:c6 13.Ng5! Tc8! (La 13...h6 14.N:f6 N:f6 15.Cbd2 Ne6 16.Cf1 d5 17.e:d5 N:d5 18. Ce3 albul obține mic avantaj) 14.Te3!?) (după 14.Cbd2 d5 15.h3 Nh5 16.N:f6 N:f6 17. e:d5 D:d5 18.Ce4 D:d1. 19. C:f6+ g:f6 20.N:d1 Tid8 negrul egalează) și albul impiedică pe moment spargerea d5, deși este problematică dacă este suficient pentru păstrarea inițiativei) 13.Cbd2 (Acum la 13.Ng5 urmează 13... Ce4! 14.Cbd2 C:b2! 15.Db1 Ca4 16.N:a4 b:a4 17.Db4 Tac8! sau 14.b3 Cb6 15.h3 Ne6 16. Cbd2 Dc6, în ambele cazuri cu joc mai bun pentru negru) 13...D:c6 (Negrul poate juca și 13...C:c6 14.Cf1 b4! 15. Nd2 d5 cu joc egal. Boleslavski — Nei, U.R.S.S., 1964, sau 14.h3 Ne6! 15.Cf1 (dacă 15.Cg5 d5! 16.Ce6 f:e6 17.Cf3 h6 18.De2 Ne5 negrul stă mai bine, dar merită atenție 15. De2!?) 15...d5 16.Cg5 Tad8 cu joc egal, analiza lui Șamkovici) 14.h3 Ne6 15.Cf1 (15.Cg5 Nc8 16.Cf1 Ce4 17.a4 h6, cu joc egal) 15...Tfe8 (Se poate juca și 15...Tac8 16.Cg3 Rh8!?) 17.Nd3 Cb7 18.Ne3 Ce5, cu șanse echilibrate, Kuzmin — Zaharov, Soci, 1976) 16.Cg5

(La 16.a4 Db7 17.Ng5 b4! 18. a:b4 D:b4 19.Nd2 Db6 negrul nu are probleme, Radovici — Smislov, Hamburg, 1965) 16... Nd7 17.Cg3 g6 18.Cf3 Nf8 19. Ch2 Ng7 20.Df3 h5! (Negrul a egalat...) 21.De2 Ne6 22.Cf3 Ch7 23.Cg5?! (23.a4!?) 23... C:g5 24.N:g5 Ce4! 25.Nd3 Cb6 26.Df3 f6! (...și acum preia inițiativa, profitînd de jocul incolor al albului) 27.Ne3 Ca4! 28.De2 Nf7 29.a3 Tad8 30.Tad1 Ce5 31.N:e5 (La 31. Ne2 Nc4 cu avantaj pentru negru) 31...d:c5 32.Cf1 c4 33. Ne2 Nh6! 34.Ce3 Dc5 (Figurile negrului domină întreaga tablă) 35.Df3 Rg7 36.Dg3 Nf4 37.Df3 a5! 38.Cd5 Ng5 39.Ce3 b4! (Spargerea decisivă) 40. a:b4 a:b4 41.De2 b3 42.Nb1 N:e3! 43.f:c3 h4 și albul, care are practic un nebul în minus, a pierdut peste câteva mutări, Mednis — Byrne, S.U.A., 1975.

ANEXA 4

(vezi diagrama 3)

14...Tc8!? (La 14...Dc7 15. Cd2 b4 15...g6 16.b4 Cc4 17. C:c4 D:c4 18.Nd2!, cu ușor avantaj pentru alb) 16.Ce4! Cd7 (după 16...C:d5 17.Cg3 Cf6 18.Ng5 albul obține atac compensatoriu pentru pionul sacrificat) 17.Cg3 g6 18.Cf5! Nf6 (La 18...g:f5? 19.D:f5 Cf6 20.Nh6! Rh8 21.Ng5! negrul este pierdut) 19.Na4! b:c3 20. Ch6+ Rg7 21.Cg4 Ne7 22.Nh6 Rh8 23.Tac1! Ce5 24.D:c3 Db6 25.Nc2 Tfb8 26.Nd2! (Amenințînd din nou b2—b4) 26...Cab7 27.Tc5! f:e5 28.D:e5+ f6 29. D:e7 Dd8 30.D:f6+! D:f6 31. C:f6 Rg7 32.Nc3 Rf7 33.b4!, cu avantaj decisiv, Beliaovski — Razuvaev, Frunze, 1979). 15.b3! (La recomandată din Enciclopedie 15.Cd2 albul obține avantaj după 15...Dc7 16. Cf1 Ce8 17.Cg3 g6 18.Cf5! Nf6 19.h4, Adorjan — Lukacs, Ungaria, 1977, sau 15...g6 16. b4 Ce4 17.C:c4 T:c4 18.Nd2 19. Ch5 19.Nd3 Tc7 20.a4 f5 21. Nf1! Dd7 22.a:b5 a:b5 23.Ta6 Tb8 24.Teal Cf6 25.Ta8, Teșkovski — Beliaovski, U.R.S.S., 1978. Dacă negrul joacă însă 15...b4!?) 16.Ce4! C:d5 17.Cg3 Cf6, dama neagră stă mai bine la d8 decît la c7 și atacul albului se desfășoară mai greu) 15...g6 (La 15...Cb7 16. b4! g6 17.Nh6 Te8 18.Cd2 Cd7 19.a4 De7 20.Te3! albul a obținut avantaj, Nei — Tal, U.R.S.S., 1976) 16.Nh6 Te8 17. Cd2 De7 (Dacă 17...Rh8 18. Cf1 Cg8 19.Nd2 f5 20.a4! Nf6 21.a:b5 a:b5 22.De2 e4 (22... Tb8 23.c4! b4 24.Ta4, cu avantaj clar) 23.D:b5 N:c3 24.N:c3 T:c3 25.Nd1 Cc5 26.Da6! și negrul a cedat din cauza amenințării imparabile b3—b4, Ermenkov — Lengyel, Varna, 1975) 18.Te3! (Albul are un mic avantaj) 18...Ch5?! 19.g4!

Cg7 20.h4! Tf8 (După 20...N:h4 21.g5 f6 22.g:f6 Ch5 23.Ce4 Cb7 24.Rg2! Df7 25.Th1 N:f6 26. T:h5!, albul câștigă) 21.h5 b4 22.c4 Cb7 23.Dh3! Ce5 24.Rg2! (Amenințarea 25.Th1, urmat de deschiderea coloanei h este extrem de neplăcută) 24...g5 25.Df3 f6 26.N:g7 R:g7 27.Df5 cu poziție câștigată, Vasiukov — Vogt, Cienfuegos, 1975.

ANEXA 5

(vezi diagrama 4)

16...Ce8 (Mai slab este 16... Tc8 17.Cg3 g6 18.Nh6 Te8 19. a4! b4 20.a5 Cb:d5 21.Nb3, urmat de 22.Tad1, cu presiune puternică, sau 16...Cfd7 17. Cg3 g6 18.Nh6 Te8 19.Cf5! Ce5 20.C:e7+ D:e7 21.Tad1 Te8 22.Dg3, cu avantaj pentru alb, Lemackio — Ahmiļovskaia, U.R.S.S., 1978, dar merită atenție 16...Dc7!?) În partida Timman — Hübner, Wijk aan Zee, 1979, a urmat 17.Cg3 g6 18.Nh6 Tfc8! 19.Tad1 (19.a4!?) 19...Cfd7 20.Cf5 Nf8!, cu joc complicat.

17.a4 (După 17.g4?! g6 18. Nh6 Cg7 (19.Cg3 și continuînd cu 19...Ng5! negrul ar fi obținut un ușor avantaj în partida Vogt — Franzen, St. Smokovec, 1979) 17...b:a4 (La 17...g6 18.a:b5 a:b5 19.Nh6 Cg7 20.Nd3 b4 21.c:b4 T:a1 22.T:a1 Ng5 23.Ng5 D:g5 24. Ta7 Df4 25.D:f4 e:f4 26.b5! finalul este avantajos albului, Adorjan — Gligorici, Osijek, 1978, iar după 17...C:a4 18.N:a4 b:a4 19.Te4! Ng5 20. N:g5 D:g5 21.Te:a4 Cc7 22. Te4! De7 23.Tc6 f5 24.c4 albul a stat mai bine, Gufeld — Lengyel, V. Banja, 1976) 18. Cg3 (S-a mai încercat 18.N:a4 C:a4 19.T:a4 f5 20.c4 Dc8 21. Nd2 Cf6 22.Cg3 g6 23.Teal Cd7 24.De2 Cb6 25.Tb4 Nd8 26. b3 și poziția albului e ceva mai bună, Gufeld — M. Teitlin, U.R.S.S., 1976, sau 18.Ce3 g6 19.N:a4 C:a4 20.T:a4 f5 21. Ce4 Cc7, Romanșin — Karpov, U.R.S.S., 1976, și acum după 22.Ca5! urmat de 23.Ce6 și 24.Ne3 albul ar fi obținut un mic avantaj) 18...g6 19. Nh6 Cg7 20.N:a4 C:a4 21.T:a4 Db6 22.b4 Tfc8 23.Teal (Albul are ușor avantaj...) 23...f5? 24.Nd2! Db7 25.De2! D:d5 26. T:a6 T:a6 27.D:a6 Tb8 28.Cf1 f4? 29.c4! (...pe care 1-a amplificat datorită inexactităților negrului) 29...Dd4 30.Da2! Rf8 31.Tc1 Dd4 32.Nc3 Ta8 33. Db2 Cf5 34.b5! (Pionul liber „b” dă albului superioritate decisivă și negrul încearcă, fără succes, să creeze complicații tactice) 34...Ch4 35.f3 D:c4 36.N:e5 De6 37.N:f4 Rf7 38.Dd2 Db3 39.N:d6 Ta2 40. Df4+ și negrul a cedat, întrucît criza de timp s-a încheiat, Teșkovski — Beliaovski, U.R.S.S., 1978.

ȘAHUL prin CORESPONDENȚĂ

OLIMPIADA A II-a FEMININĂ (finala)

După o perioadă „maraton” de peste 5 ani și jumătate, finala celei de-a II-a Olimpiade feminine de șah prin corespondență — al cărei start s-a dat la 1 aprilie 1980 — se apropie de sfârșit.

Echipa României, a cărei componență, în ordinea „meselor” a fost: Rodica Reicher, Ecaterina Radovici, Luiza Doroftei și Doina Berbecaru, a terminat toate meciurile cu următoarele rezultate:

România — U.R.S.S. $\frac{1}{2}$ — $\frac{3}{2}$ (Reicher — Rubțova 0—1, Radovici — Jakovleva $\frac{1}{2}$ — $\frac{1}{2}$, Doroftei — Litinskaia 0—1, Berbecaru — Belavenet 0—1); România — Marea Britanie $\frac{2}{2}$ — $\frac{1}{2}$ (Reicher — Sunnucks 1—0, Radovici — Clarke 1—0, Doroftei — Rogers $\frac{1}{2}$ — $\frac{1}{2}$, Berbecaru — Whitehead 0—1); România — Iugoslavia 3—1 (Reicher — Milanovici $\frac{1}{2}$ — $\frac{1}{2}$, Radovici — Zvonka 1—0, Doroftei — Vesna-Dadic $\frac{1}{2}$ — $\frac{1}{2}$, Berbecaru — Bazaj 1—0); România — Olanda 4—0 (Reicher — Giessen 1—0, Radovici — Schol-Grin 1—0, Doroftei — Zanden 1—0, Berbecaru — Van Elst 1—0); România — Cehoslovacia $\frac{1}{2}$ — $\frac{3}{2}$ (Reicher — Sikorova 0—1, Radovici — Modla $\frac{1}{2}$ — $\frac{1}{2}$, Doroftei — Modorova 0—1, Berbecaru — Skacelikova 0—1); România — Ungaria 3—1 (Reicher — Karakas 1—0, Radovici — Honfi 1—0, Doroftei — Krizsan 0—1, Berbecaru — Karoly 1—0);

România — R. F. Germania $\frac{2}{2}$ — $\frac{1}{2}$ (Reicher — Heigel $\frac{1}{2}$ — $\frac{1}{2}$, Radovici — Manthey 1—0, Doroftei — Grzeskowiak 1—0, Berbecaru — Hund 0—1); România — Austria $\frac{3}{2}$ — $\frac{1}{2}$ (Reicher — Schoisswohl $\frac{1}{2}$ — $\frac{1}{2}$, Radovici — Wagner 1—0, Doroftei — Janetschek 1—0, Berbecaru — Kättinger 1—0).

România a totalizat astfel $19\frac{1}{2}$ (60,9%) puncte, dar poziția ei în clasamentul final va fi cunoscută după adjudecările ce se vor face partidelor neterminate.

Cel mai bun rezultat individual din echipa noastră l-a obținut Ecaterina Radovici, care la „masa” a 2-a, cu cele 7 p din 8 posibile a realizat un procentaj de 87,5%. Rezultatele celorlalte echipe sînt de asemenea bune: Rodica Reicher $\frac{4}{2}$ (56,3%), la masa 1, Luiza Doroftei și Doina Berbecaru cu cîte 4 p (50,0%), la mesele 3 și 4.

Echipa a fost condusă cu competență de perseverentul căpitan de echipă Eugen Hang din Cluj, care a urmărit permanent evoluția fiecărei jucătoare și a rezolvat toate problemele mai dificile ivite pe parcursul desfășurării meciurilor.

În continuare redăm ultima partidă terminată, de mare luptă, a echipei noastre, al cărei rezultat a condus la victoria asupra valoroasei echipe a Iugoslaviei.

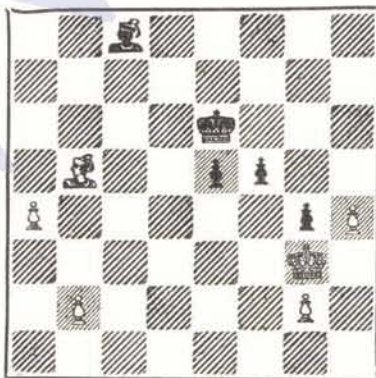
APĂRAREA SICILIANĂ

D. Berbecaru S. Baza
(România) (Iugoslavia)

Olimpiada a II-a feminină

1.e4 e5 2.Cf3 e6 3.d4 c:d4 4.C:d4 Cf6 5.Cc3 d6 6.Ne2 a6 7.0—0 Dc7 8.f4 Cc6 9.Ne3 Ne7 10.Rh1 (O variantă a sistemului Najdorf, preferată tot mai mult de adeptii Sicilienei. Se mai poate continua aici și cu 10.g4 sau 10.Nf3, dînd partidele alte direcții) 10...0—0 11.De1 C:d4 12.N:d4 b5 13.e5 Ce8! (Un răspuns pur defensiv, dar cu o mai mare mobilitate în amplasările ulterioare a figurilor negrului. Potrivit „Enciclopediei deschiderilor”, negrul ar mai fi avut la dispoziție continuarea: 13...d:e5 14.N:e5 Db6 15.Nd3 — 15.Nf3?! Nb7 16.N:b7 D:b7 17.Tad1 Tac8 ♣ — 15...Nb7 16.Dh4 h6 17.Dg3 Ce8 18.f5 e:f5 19.Tf5 Nd6 20.Taf1 ±, dar inițiativa este de partea albului, Kristiansson — Tukmakov, Mayague, 1971) 14.Dg3 Nb7 15.Nd3 Td8 16.Tae1 g6 17.Dh3 d:e5 18.N:e5 Nd6 19.Dh6 f6 20.N:d6 T:d6 21.Tf2 Cg7 22.Tfe2 Tfd8 23.a3?! (Ceva mai bine ar fi fost de acum 23.f5!, deoarece cu mutarea următoare negrul obține un contrajoc periculos) 23...Td4! 24.f5!? („Mai bine mai tîrziu decît niciodată!”) 24...g:f5 25.D:f6 Tg4! 26.Tf2! (De acum albul trebuie să joace cu „precizie” pe termen îndelungat, pentru a dimina contraansele negrului)

26...Tg6 27.De5 Dc6 28.Nf1 Tg4 29.h3 Tg6 30.Td1 T:d1 31.C:d1 Ch5 32.Ce3 De4 33.D:e4 Cg3+ 34.Rg1 C:e4 35.Tf4 Tg3 36.Cd1 Rf7 37.Rh2 Tg5 38.Ce3 Cg3 39.Nd3 h5 (Echilibrarea s-a realizat, și acum într-un „final complex” albul va prelua inițiativa) 40.c4! b:c4 41.T:c4 Rf6 42.Ta4 e5 43.N:a6 Ne4 44.h4 Tg7 45.Nc4! Nb7 46.Cd5+ Re6 47.Ce7+ Rd7 48.Ce6 Tg4 (forțat) 49.Nb5+ R:e6 50.T:g4 h:g4 51.R:g3 Nc8 52.a4! și negrul cedează în fața imposibilității de a mai face față înaintării alternative a celor doi pioni „prea îndepărtați”.

CAMPIONATUL NAȚIONAL

CN/III/4: P. Ispas 4 (4); V. Pacrița 3; Gh. Sobec 2; P. Bote-

zatu și M. Duleșteanu 0; Alex. Constantin și C. Vulpoi retrași.

CN/III/8: M. V. Sezonov 4 (5); C. Arotăriței 3; L. Fodor 2; D. Bucurescu 1; R. Membulat și P. Botezatu 0; I. Catană retras.

CN/III/13: Alex. Dinu și S. Tudorache $\frac{3}{2}$ (4); I. Vasile 2; C. Andrian-Albescu 1; St. Gonciar 0; Alex. Constantin și M. Mărcuș retrași.

CN/III/15: I. Pascariu 6; H. G. Jurcă și V. Răducan $\frac{4}{2}$; A. Csiki, Gavr. Vasilescu și M. Voian 1; N. Sărac 0.

CN/III/19: D. Hagelstein și V. Iașcov $\frac{4}{2}$; D. Teodorescu 4; Z. Lengyel și E. Cojocaru $\frac{3}{2}$; T. Oltean 1; M. Ianul 0.

CN/III/21: Peter Nagy 4 (4); D. Ungureanu 3; D. Ispășoiu și C. Petrescu 1; Emeric Nagy 0; Ion Moisă și Alex. Savencu retrași.

CN/III/22: M. Ciobanu 6; A. St. Luncă 5; N. Covalciuc 4; M. Ghiurțu și H. Pop 2; M. V. Bumb 1; Z. Rač 0.

CN/III/23: L. Cucușoreanu și R. O. Wolff $\frac{4}{2}$ (5); I. Șișaru 3; B. Gușan 2; Șh. Sobec 1; C. Niculescu 0; Gh. Nistor eliminat.

CN/III/25: C. Tăriță $\frac{4}{2}$ (5); D. Ungureanu 4; Stan Stan $\frac{3}{2}$; V. Neag 2; Florin Pană 1; Florin Mărănduc 0; C. D. Rădulescu retras.

CN/III/28: C. Măț 5 (5); St. Guran și Stan Găletușe 4; E. Gruescu 2; Gh. Szabo 1; I. Urdă 0; M. Băscoveanu retras.

CN/III/29: D. Hagelstein 5 (5); N. Covalciuc 4; Stan I. Stan 3; V. Chiricescu 2; Gh. Sobec 1; N. Artene 0; I. Bereczky retras.

CN/III/30: M. Szöllösy 4 (4); N. Rotaru 3; D. Ungureanu 2; I. Mocanu 1; Z. Raéz 0; I. Bereczky și I. Dominte retrași.

CN/III/39: V. Iațcov 5½ (6); M. Culescu 5; I. Atomi 4½; L. Marton 3; V. Buliga 2; R. Gruia 1; D. Simion 0.

CN/III/43: P. Cioacă și Tr. Luca 4½; I. Calomfirescu și P. Hedreanu 3½; Alex. Nica 3; Dem. Chirilă și I. Dumitru 0.

CN/III/44: Gh. Boacă și Gh. Grătar 5½; R. O. Wolff 4; Cr. M. Anghel, I. Chelaru, D. Milutnovici și S. R. Stoica 0.

CN/III/45: I. Elisei 5½; I. Calomfirescu 5; C. R. Panta-

zescu 4; Gh. Boacă 3½; N. Mălescu și I. Stoica 1; N. Mariș 0.

CN/III/46: V. Constantinescu 5½; D. Cirjan 5; A. Lazarovici 4½; M. I. Enache 2; C. Georgescu și I. Vasile 1; M. Chirilă 0.

CN/III/48: M. Mug. Marin și I. Popovici 5; M. Oprea 4½; N. Roșu 3; I. Oană 2½; V. Guja 1; I. Ștefan 0.

CN/III/49: O. Lolea 5 (5); Stan Grădinaru 4; I. Dima și I. Dobroiu 2; S. Moiescu 1; R. Andrieș 0; St. Pitic retras.

CN/III/50: Val. Dumitru 4½ (5); I. Dumitru 3; Cr. Epure și V. Lungu 2½; T. Petculescu 2; Florin Drimbăreanu ½; M. Voicu retras.

CN/III/51: P. Hedreanu 6; D. Gheorghe 5; Rodică Ivan 4; Alecs. Nicolae 3; S. Moiescu 2; M. Perhinschi 1; M. N. Goșoniu 0.

Pentru participanții la turneele europene

Jucătorii care doresc să ia parte la viitoarele turnee europene vor trimite înscrierile lor pe adresa:

Vasile RĂDUCANU, Al. Postăvarul nr. 3, Bl. C2A, Sc. A, Ap. 12, 74648 București 57, care îl înlocuiește în aceste atribuții pe Ștefan Stoica.

Condițiile de participare rămân aceleași, potrivit celor publicate în Revista Română de Șah nr. 4/1985, pag. 14.

studii și probleme

Probleme:

Concursul nostru internațional pe anul 1985

Arbitri: 2 mutări: M. Manolescu (România) Feerice (inverse și ajutoare): S. Seider (Israel)
3 mutări: N. Dimitrov (Bulgaria) 4 și mai multe mutări: I. Grosu (România)
Studii: V. Afek (Israel)

V. Parfirev
(U.R.S.S.)

5111 (5+4) 2X

E. V. Fomichev
(U.R.S.S.)

5116 (4+8) 3X

Fl. Vecu
Giurgiu

5121 (5+10) Ajutor 2X
2 soluții

M. Tancău
Bacău

5112 (12+5) 2X

A. Agarkov
(U.R.S.S.)

5117 (4+9) 3X

P. Racolța
Baia Mare

5122 (3+3) Ajutor 3X
2 soluții

R. Drăgoescu
București

5113 (11+8) 2X

H. S. Animița
(U.R.S.S.)

5118 (11+4) 3X

I. N. Iakovlev
(U.R.S.S.)

5123 (4+12) Ajutor 3X
2 soluții

S. Kazimierz
(Polonia)

5114 (11+9) 2X

Al. N. Pankratiev
(U.R.S.S.)

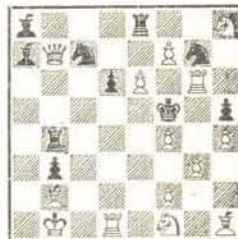
5119 (10+6) 3X

N. Vasiuciko
(U.R.S.S.)

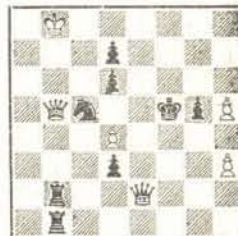
5124 (9+9) Invers 2X
cu joc aparent

H. Prins
(Olanda)

5115 (14+10) 2X

C. Teodoru
Brașov

5120 (5+9) Ajutor 2X
2 soluții

I. Csak
(Ungaria)

5125 (11+7) Invers 8X

SELECȚIONĂRI

H. Prins
Pr. 1 Shakend
Nederland, 1982

(10+9) A. 2X

N. Macleod
Pr. 3 Concursul
Olimpic, 1982

(10+8) B. 2X

I. Suškov
și **I. Fokin**
Pr. 1 Sahul in
U.R.S.S., 1975

(10+5) C. 2X

B. Zappas
Pr. 1 Sinfonie
Scacchistiche, 1980

(9+11) D. 3X

R. Mathews
British Chess
Magazine, 1957

(12+11) E. 3X

H. Schwindt
Pr. 1 Schach, 1981

(8+12) F. 10X

I. Kriehli
Pr. 1 Die Schwalbe,
1981

(3+7) G. 11X

H. P. Rehm
Pr. 1 Die Schwalbe,
1982

(11+10) H. 12X

Shankar Ram
The Problemist, 1984

(3+4) I. Ajutor 2X

N. Dolghinovic
The Problemist, 1984

(6+11) J. Ajutor 2X

P. Petkov
Pr. 1 Sahmatna Misl,
1978

(4+16) K. Ajutor 2X

V. Alaikov
Pr. 1 „Bulgaria 1300“,
1983

(12+12) L. Invers 4X

A. Curse: 1.Tf6? (am. 2.Cf5 și 2.g5 mat) 1...Dd5! (2.N:g7 mat?); 1.Nf6? N:g4! (2.T:g6 mat?); 1.Cf6? C:h4! (nu 1...Dd5? 2.T:h7 mat) 1.Df6! Dd5 (N:g4) 2.D:g7 (D:g6) mat. O problemă excepțională care combină trei teme: Novotny, Grimshaw și Zagorulko. Tinarul și foarte talentatul compozitor olandez (20 ani) are deja multe distincții în palmares, din care 5 premii I în concursurile internaționale.

B. 1.Ce7? (am. 2.Tc4 mat) 1...D:h3! (1...d5 2.Ce8 mat); 1.Ce3? d5! (1...D:h3 2.Cf5 mat); 1.Ce7? T:h3! (2.T:d7 mat?) 1.Cf4? C:h3! (2.Tf3 mat?). Soluția: 1.Cb4! d5 (1...D:h3) 2.C:c6 (C:f3) mat.

O foarte frumoasă realizare pe tema atacului prelungit la apărările 1...d5 și 1...D:h3.

C. Joe aparent 1...Ca2 orlunde (c6) 2.Tb4 (N:c6) mat, care nu se poate menține din cauza 1...e4. Încercarea 1.Te4? (zugzwang) care dă negrului un cimp de refugiu (1...Re6 2.T:e3 mat) este respinsă de 1...c6!; Mutarea 1.Ne4? dă 2 cimpuri de refugiu (1...Ra4 2.Ne6 mat și 1...Re4 2.Nd3 mat) se respinge prin mutarea calului din a2. Soluția 1.Ce4! dă 3 cimpuri: 1...Ra4 (Re4 Re6) 2.Cc3 (Ced6 Cbd6) mat. O problemă originală și spirituală.

D. După cheia 1.Tb6!, care amenință 2.Cc6 și 3.Ce7 mat, încercările 2.Nd7 (T:f6)? se resping cu 2...N:e1, iar 2.Nf5 (Tf1)? cu 2...N:b6! După apărările 1...N:b6 (N:e1 Nb4 b4) merg cele 4 încercări: 2.Nd7 (Nf5 Tf1 T:f6). O problemă de mare finețe, cimpul critic e6 fiind determinant în alegerea mutărilor albe.

E. 1.b4! (am. 2.N:b1 și 3.Ta3 mat) 1...Tb:b5 (Th:b5 Nb8 Nd5 Nb7 Nc5) și acum urmează 6 mutări tip Novotny (intercepția pe cimpul critic a două linii de acțiune) 2.Dd5 (Tb6 Td5 Tbb6 Te5 Tb7) și apoi unul din maturile 3.Cb5, Ce4 sau Nd4 după caz. Un task formidabil, care nu se uită și o demonstrație impresionantă a virtuozității componistice a autorului.

F. În poziția inițială albul nu poate decănașa atacul de mat, deoarece regele său se află chiar pe cimpul de mat. Nu merge 1.Rg5? Tg1+ 2.Rh6 Tg8! și atacul albului este stopat. Soluția începe cu o digresivă: 1.Cg7+ Rf6 2.Ce8+ Re6 și acum 3.Rg5! Tg1+ 4.Rh6 Tg1 (nu mai este posibil Tg8) 5.Cg7+ Rf6 6.Ch5+ Re6 7.Na8!! (atacul decisiv începe cu o mutare senzațională, după care nu mai există apărare la 8.Dc8+ T:c8 9.N:d5+ R:d5 10.Cf4 mat. O lucrare excepțională, caracteristică pentru școala logică de compoziție, preferință veche a compozitorilor din Europa centrală.

G. Există încercarea 1.Ng8 pentru a da mat după 1...R:g8 cu 2...De8, dar negrul se apără cu 1...Th2! În soluție după 1.Ng5 Rg8 2.Dd5+ Rh8 3.Dd8+ Ng8 4.Nf7 Rh7 5.Dd3+ Rh8 6.Dh3+ Nh7 7.Ng6 Rg8 8.De8+ Rh8 9.De8+ Ng8 10.Nh7! R:h7 11.Dh5 mat, care revine într-o frumoasă poziție ecou.

H. La 1.Tgg6? cu amenințarea 2.Tb6+ și mat urmează 1...Ne3! În soluție are loc un duel foarte original între cele două perechi de turnuri, care are de scop eliminarea acestor riposte 1.Te7 Tb6 (la 1...T:c7 2.Tb8+ și mat) 2.Tg6 Tb8 3.Tc8 Tb7 4.Te6 Td5 5.Td6 Te5 6.Te7 Tb8 7.Td8 Tb6 8.Te6 Tb7 9.Te6 Te5 10.Tdd6 urmat de 11.Tb6+ și mat, apărarea 10...Ne3 fiind exclusă.

I. O miniatură Duplex, cu un conținut strategic uimitor: dubla dezlegare în ambele soluții: a) 1.Th6 Ce4 2.Cg7 Cf6 mat; b) 1.Na4 Ce3 2.Ca2 Ce2 mat.

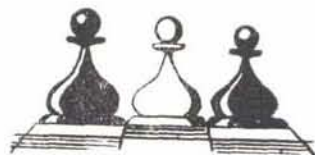
J. Un ajutor în stilul cel mai modern, cu 2 soluții, în care primează finețea strategiei. Ilustrată prin frumosul joc al nebunilor, care mută alternativ pe cimpurile c6 și c3: a) 1.Nc8 Nc6 2.Ra5 Cd7 mat; b) 1.Nc6 Nc3 2.Rb5 Ce4 mat.

K. a) diagrama 1.Rc4 Dd4+ 2.e:d4 Te7 mat; b) Cd3 la a4; 1.Nb2 Df2 2.e:f2 Tf3 mat; c) Fără n.b5; 1.Ta4 Dc3+ 2.b:c3 Tb7 mat; d) Cd3 la b1; 1.Ra2 Db2+ 2.a:b2 Ta7 mat; e) p.b4 la c3; 1.Rc4 Df3 2.e:f3 Tf4 mat. Realizare de excepție prin conținut și mod de prezentare.

L. 1.Na5 (am. 2.Tb4+ Rc3 3.Tb5+ Rd4 4.Td5+ e:d5 mat); 1...C:f2 2.Nc3+ Re3 3.Nd2+ Rd4 4.Ne3+ f:e3 mat; 1...D:f3 2.Ce2+ Rc4 3.Cc3+ Rd4 4.C:f3+ e:f5 mat; 1...N:f3 2.Td3+ Re4 3.T:f3+ Rd4 4.T:f4+ N:f4 mat.

Un invers de mare clasă pe ideea formării de baterii albe, realizată în amenințare și 3 variante.

E. RUSENESCU

44-8.

Apologetii șahului pur artistic (problemisticii) pe de o parte și adversarii săi declarați, pe de alta, sînt de acord asupra unui singur punct, că acesta nu are nimic comun cu jocul practic, fiind vorba de două discipline complet diferite. Doar mijloacele lor de expresie ar fi aceleași, adică piesele de șah și tabla. Să fie chiar așa?

... cu „cheie“

Iată, vom aduce argumente pentru a demonstra contrariul, anume că „artistice“ sau „practice“ cele două șahuri sînt ipostaze ale aceluiași act de creație și separarea lor completă nu poate fi decît în detrimentul amîndurora.

Urmăriți cu atenție cele 6 exemple din rubrica noastră, toate avînd ca „autori“ mari maeștri ai șahului de turneu, dar puțind fiecare figura într-o culegere de probleme sau studii.

I. Una din temele clasice ale compoziției șahiste este cea denumită **Novotny**: interererența neagră prin sacrificiul unei piese albe pe un câmp „local”. În-o, reprezentată într-o poziție-cheie a unei partide recent jucată de căpitanul echipei olimpice enguze, **Anthony Miles**, mai întii, el a făcut mutarea introductiva **1.Ra1**, așteptînd liniștit ca adversarul să nu reziste tentației de a intra într-o combinație... periclită **1...c4 2.Dd5 N:c4! 3.D:d7+ Kh8**. Acum la **4.Fd1** negrul cîștiga cu **4...N:b2!** dar el este, de fapt, pierdut prin **4.Ne3!!** care, orice iuare a figurii sacrificate creează un „Novotny” cîștigător. Foarte frumos! (**Miles — Pritchett**, Londra, 1982).

II. **Plachutta**, altă temă problemistică de mare circulație, a putut fi văzută într-o partidă a marelui „clasic” german **dr. S. Tarrasch**. Ca în modelul precedent, este vorba de o interererență, dar compactă și prin devierea unei piese negre, care face posibil matul. Așadar: **1.Ne7!!** (spectaculoasa exploatare a câmpului local) **1...T:c7 2.Dd7+! 2...b7 3.F:c5 mat**. La **1...D:c7**, mai întii **2.F:c5+** și apoi **3.Dd7+** duc la matul **4.Ta1**, deci și cu un „anti-dual” tematic (**Tarrasch — consultant, Neapole, 1914**).

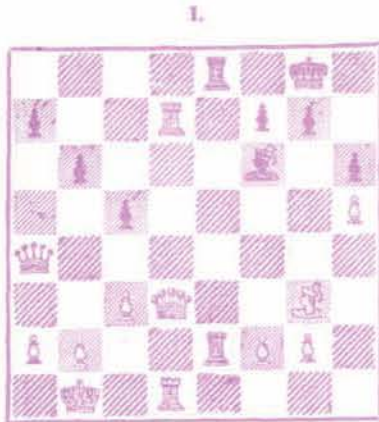
III. „Deschiderea de linii” este o temă comună pentru probleme, ea și pentru operațiunile tactice din partida. Aici avem cazul mai rar întîlnit de eliberare a unei coloane de acces pentru toate figurile grele ale negrului (și nu mai puțin de 3 sacrificii consecutive): **1...Ne2! 2.C:e2 Th8+ 3.Rg1 Th1+! 4.t:h1 Th8+ 5.Rg1 Ta1+ 6.t:d1 Dd8+ 7.Rg1 Dh2 mat** (**Manov — Haimbedian**, Campionatul Bulgariei, 1962).

IV. Tema **Cheney**: negrul parează o amenințare prin legarea unei piese adverse, pe care albul o dezleagă printr-o a doua amenințare. **Oldricu Duras** (1832-1957), marele maestru cehoslovac al compoziției și jocului practic, realizează la tablă — contra lui **R. Spielmann!** — această dificilă idee remanică. După mutarea negrului **1...C:e5?** urmează primul „schimb de focuri” **2.Nd4 C:f3+ 3.D:f3 e5 4.h6! Dc7** (la **4...Dc7** decide **5.D:d5**) **5.Fe2** (lui **Duras** nu-i place cîștigul prozate **5.D:d5...**) **5...T:g5 6.T:e5 Dd6!** (deagă turnul alb) **7.Bg3!!** (fînă dezlegare!) **7...D:h6+ 8.Dh3 Dd6** (reînnoire a paradei) **9.t:h1! Rg8 10.T:e8+ Rf7 11.Th8**, negrul cedează (**Duras — Spielmann**, **Piestany**, 1912).

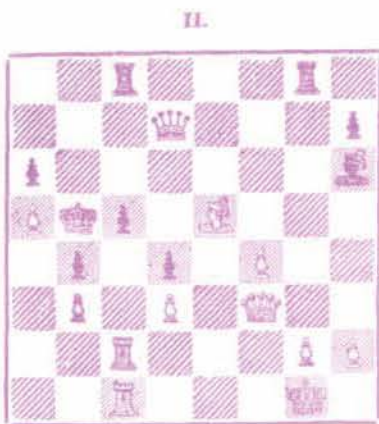
V. Iată și un studiu de final „compus” la masa de joc. Soluția: **1.Cf6+! g:f6 2.e7! N:e7 3.d:c7 sau 2...C:e7 3.d7!** Nu merge (cursă) **1.e7?** din cauza **1...N:e7 2.d:c7 Ng5+!** și **3...Ce7** (**Hertog — Leman**, Barcelona, 1936).

VI. Creatorii de probleme și studii au mult de furcă în a înfătușa insolubilității sau duble-soluții. Călea de rezolvare trebuie să fie, totdeauna unică. Așa a gîndit și **A. Nimzovici**, în această poziție, cînd a jucat mutarea extraordinară **1.Ne8!!** mizînd pe varianta **1...Ta:e8** (la **1...g:f6** ar urma

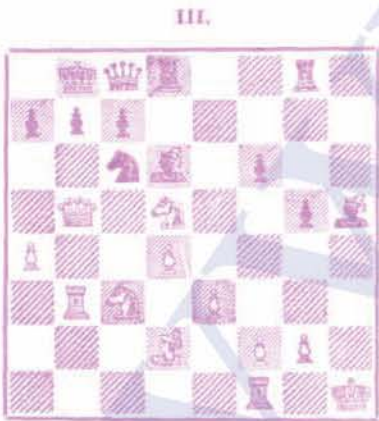
2.Cg4 2.Dh6! g:h6 3.Cg4! cu o foarte subtilă blocare de gr. II. Din păcate, însă, s-a descoperit „insolubilitatea” **1...g:f6!** (totuși) **2.Cg4 D:f2!** și albul nu mai cîștigă. Dar... De fapt, ideea combinației suferea de „dubla” **1.Dg4! g6 2.D:h3 h5 3.Dh4! Rh7 4.Cg4! Dc2 5.f3!** și (mai tîrziu) tot albul va cîștiga! (**Nimzovici — Hofer**, Nürnberg, 1904).

I. Interferență

II. Anti-dual

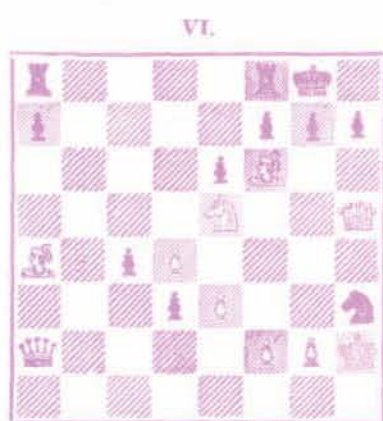
III. Sacrificii in lanț

IV. Așa voia Duras...

V. Albul cîștigă

VI. 1 X 2

